
SKRIFTLIG BERETNING 2023

INDHOLD

FORMANDENS FORORD	4
UDVIKLING AF ORGANISATIONEN	6
VÆRDI FOR MEDLEMMERNE	10
FAGBEVÆGELSENS UDVIKLING	16
FOLKESKOLE, VELFÆRD OG ØKONOMI	18
PÅ VEJ MOD OK24	22

25	ARBEJDSSTID
29	SKOLEN OG LÆRERNE
37	INTERNATIONALT ARBEJDE
41	DLF'S ØKONOMI
43	FAGBLADET FOLKESKOLEN

---

1 FORMANDENS FORORD

To aktive år er gået i Danmarks Lærerforening siden sidste beretning. Det har været en periode præget af samarbejde og nye muligheder – men også en tid mærket af politiske forandringer og økonomiske tilbageslag.

Indsatsen for foreningens kerneopgave: at arbejde aktivt direkte for medlemmernes vilkår, har været i centrum. Det gælder f.eks. indsatsen for at lærernes retssikkerhed og sikring af et godt arbejdsmiljø, men det har f.eks. også betydet nye økonomiske medlemstilbud i en krisetid. Organisationer Danmarks Lærerforening er blevet styrket bl.a. gennem arbejdet for rekruttering og fastholdelse af nye medlemmer, en særlig indsats i forhold til unge lærere og udvikling af arbejdet i de forpligtende kredssamarbejder.

På et overordnet, landspolitisk plan har drøftelserne om skolens udvikling først og fremmest fundet sted i regi af "Sammen om Skolen", som blev etableret under tidligere undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil, og som er fortsat under Mattias Tesfaye. Det har givet indflydelse på en række dagsordner; f.eks. i arbejdet med et nyt evaluerings- og bedømmelsessystem, som Danmarks Lærerforening har været konkret involveret i at udforme. Foreningen har også haft indflydelse på arbejdet med en mere praktisk orienteret undervisning, frisættelsesdagsordenen, læreplansarbejdet og ikke mindst med inklusion. Der er tale om et gensidigt forpligtende samarbejde, som vi kun lige har taget hul på, og som skal vise sin værdi i de kommende år. Og så er der tale om en samarbejdsform, der kan danne model for lokale samarbejder mellem kredse og forvaltninger – hvilket heldigvis er godt i gang over hele landet.

Den økonomiske udvikling med usikkerhed og stigende inflation har ikke bare ramt private husholdninger. Mange steder er bunden nærmest gået ud af kommunekasserne med massive nedskæringer på den kommunale service til

følge. Dertil kommer, at vi på folkeskoleområdet har oplevet markant stigende udgifter til specialområdet – udgifter, der mange steder er hentet direkte fra den almene undervisning. Det er også den virkelighed, vi står i lige nu. Enhver diskussion om samarbejde og frihed bliver sat i relief, hvis kommuner over hele landet må genåbne budgetterne for at finde nye besparelser på skoleområdet. Så bliver det et skridt frem og to tilbage.

Derfor er der mere end nogensinde behov for, at vi skærper og fokuserer vores indsats de kommende år. Det er baggrunden for, at vi i hovedstyrelsen og i kredssamarbejdet har arbejdet med en række målsætninger, som kan sætte retning for Danmarks Lærerforening fremover.

De overenskomster, der landede på det private område i foråret 2023, kommer på mange måder til at danne rammen for overenskomstforhandlingerne på det offentlige område næste år. Det er afgørende, at vores forhandlinger i forhandlingsfællesskabet, i Lærernes Centralorganisation og i DLF tager afsæt i en grundig debat blandt medlemmer og tillidsvalgte. Det arbejde er vi midt i, og det bliver afgørende for, at vi kan komme i mål med et tilfredsstillende resultat næste år.

Gordon Ørskov Madsen
Formand for Danmarks Lærerforening

UDVIKLING AF ORGANISATIONEN **2**

NY SAGSBEHANDLERUDDANNELSE

Hovedstyrelsen besluttede i 2019 at udarbejde forpligtende målsætninger for opgaveløsningen i Danmarks Lærerforenings kredse. Det resulterede i papiret 'Krav og forventninger til sagsbehandling og politisk arbejde', som bl.a. slår fast, at *"alle personer i kredsen, der varetager sagsbehandling, gennemgår en målrettet sagsbehandleruddannelse og skal være opdaterede på gældende retningslinjer og kutymmer f.eks. i forbindelse med væsentlige ændringer i relevant lovgivning eller aftaler."*

På den baggrund er der etableret en ny sagsbehandleruddannelse, der afløser de tidligere kurser for hhv. mindre erfarne og erfarne sagsbehandlere. Formålet med uddannelsen er at udvikle en ny fælles sagsbehandleruddannelse, der sikrer høj og ensartet kvalitet og vidensdeling i foreningens sagsbehandling med det formål at tilbyde alle medlemmer lige muligheder for rådgivning og sagsbehandling på alle niveauer i foreningen.

Målgruppen er alle personer i kredsene, der varetager sagsbehandling inden for et eller flere sagsområder. Tanken er, at alle nyvalgte og ansatte, som varetager sagsbehandlingsopgaver, gennemgår uddannelsen, der består af både obligatoriske moduler og mere fagspecifikke temaer, som kan tilvælges. Uddannelsen skal virke i samspil med netværk, suppleringskurser, sidemandsoplæring mv. Uddannelsen afvikles efter nyvalg i lige år og består af tre moduler af to dage samt diverse webinarer.

LEDELSESNETVÆRK

Hovedstyrelsen besluttede i august 2020 og igen i 2021, at foreningen centralt vil etablere netværk, der kan understøtte kredsformændene i deres ledelsesrolle. Derfor blev der i 2021 og 2022 etableret en række ledelsesnetværk, hvor kredsformændene med afsæt i foreningens arbejde med den samarbejdende tilgang og de krav og forventninger, der er til kredsenes arbejde - i dialog med en ekstern facilitator - kan få sparring på ledelsesudfordringer og dilemmaer. Fokus er på at styrke kredsformændenes strategier og handlekompetencer.

Ledelsesnetværkene er en overbygning på den politiske lederuddannelse og skal understøtte kredsformændenes rolle i foreningens strategiske og politiske arbejde. Netværkene løber foreløbig frem til udgangen af 2023, og erfaringerne vil indgå i foreningens arbejde med at udvikle

foreningens samlede uddannelsesstilbud til kredsformændene.

TR-UDDANNELSEN

TR-uddannelsen justeres løbende, så det sikres, at de nyvalgte uddannes bedst muligt til at kunne varetage deres opgaver og understøtte foreningens indsatsområder. I denne kongresperiode har der været et særligt fokus på

- TR'ernes samarbejde med og involvering af medlemmerne; herunder at sikre lokale forbedringer af arbejdsforholdene
- Samarbejdet med ledelsen; herunder at arbejde for at sikre konstruktive forhandlinger
- Realiseringen af A20; herunder arbejdet med skoleplanen.

REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE AF MEDLEMMER

Foreningen har fortsat fokus på medlemsorganisering og har med udgangspunkt i delmålene i foreningens strategi for rekruttering og fastholdelse af medlemmer iværksat en række indsats. Strategiens overordnede mål er at styrke det personlige møde mellem det enkelte medlem og Danmarks Lærerforening for at sikre, at medlemmerne fortsat oplever, at medlemskabet er relevant og værdiskabende. Derfor er der fokus på at styrke tillidsrepræsentanterne i deres møde med medlemmerne. Her er der blandt andet udarbejdet en ny guide til tillidsrepræsentanterne specifikt målrettet deres velkomstmøder med nyuddannede lærere på skolerne. Guiden er et supplement til den vejledning, som er målrettet nyansatte kolleger, som har erfaring fra en tidligere ansættelse.

Medlemsorganisering har også været et tema på kredsformandsuddannelsen samt på flere lokale TR-uddannelser. Foreningens fokus har særligt været rettet mod organisering af de unge – se næste afsnit.

Fundamentet for en vellykket organiseringsindsats er et solidt vidensgrundlag. Derfor arbejder foreningen med flere indsatser i forhold til at øge og styrke den viden, organiseringsarbejdet funderes i. Et styrket vidensgrundlag vil på sigt kunne kvalificere de organiseringsindsatser, foreningen igangsætter.

Udviklingen i den samfundsøkonomiske situation og det deraf afledte pres på medlemmernes økonomi har påvirket de indsatser, foreningen

har arbejdet med det seneste år. Der har været iværksat aktiviteter for at styrke og udbrede kendskabet til foreningens økonomiske medlemsfordele blandt medlemmer og kredse. Læs mere under 'Opprioritering af økonomiske medlemstilbud i en krisetid' i afsnittet 'Værdi for medlemmerne'.

Der har i arbejdet med medlemsorganisering også været fokus på at udbrede kendskabet til foreningens aktiviteter for medlemmerne i fraktion 4 – dvs. foreningens pensionerede medlemmer. Der er udarbejdet en pjece til kredsens kommunikation af foreningens lokale aktiviteter samt sikret nemmere adgang til oplysninger om fraktion 4's arbejde på hjemmesiden.

Derudover har foreningen på baggrund af et ønske fra fraktion 4 købt adgang til fagbevægelsens seniororganisation, Faglige Seniorer, til alle fraktion 4's medlemmer, hvilket giver fraktion 4-medlemmerne adgang til en række nye rabatordninger, rådgivning, aktiviteter og arrangementer.

ORGANISERINGSINDSATS MÅLRETTET UNGE LÆRERE

Foreningen har i 2021/2022 udarbejdet en analyse af unge (potentielle) medlemmers behov og forventninger i forhold til fagforeningsmedlemskab. Analysen viser blandt andet, at unge (potentielle) medlemmer har et særligt behov for, at Danmarks Lærerforening i højere grad end i dag understøtter dem i at "lande" godt i deres første job. De unge lærere brænder for lærergerningen og vil gerne lykkes som lærere, men de føler sig ofte overvældede og pressede i deres første lærerjob. Som følge af analysens resultater har hovedstyrelsen besluttet at lægge et særskilt fokus på unge (potentielle) medlemmer – både lærerstuderende og unge lærere. Indsatserne fokuserer på i højere grad at imødekomme de forventninger og behov, de unge lærere har, hvilket kan bidrage til at fastholdelse unge lærere i faget og understøtte et livslangt medlemskab af foreningen.

Indsatserne igangsættes i tæt samarbejde mellem Lærerstuderendes Landskreds og Danmarks Lærerforening. Der er stor værdi i, at studerende organiserer studerende og i at etablere en struktur for det lokale samarbejde mellem LL-klubber og DLF-kredse. Derfor er der nedsat et netværk for kredse med en læreruddannelse tilknyttet.

Et eksempel på en ny indsats målrettet de unge er det nye tiltag "Klar-Parat-Lærerstart", som er målrettet 4.-årsstuderende, der kan være med til at klæde de lærerstuderende bedre på til deres første job. Derudover er der planlagt en medlemskonference for nyuddannede lærere – også med fokus på temaer, der kan imødekomme de nyuddannedes behov i deres første job – for eksempel forældresamarbejde eller konflikthåndtering.

Foreningen arbejder også i FH-regi med fokus på organisering af de unge. Her har foreningen givet tilsagn om at indgå i en fælles ansøgning til FH's ungepulje til september 2023 med Pædagogstuderendes Lands sammenslutning/ BUPL og Socialrådgiverstuderende/Socialrådgiverne. Projektets formål er etablering af fælles organiserende aktiviteter på uddannelsesstederne.

UDVIKLING AF ARBEJDET I DE FORPLIGTENDE KREDSSAMARBEJDER

Det har i flere år været et særligt fokusområde i foreningen at styrke de forpligtende kredssamarbejder. Først som en del af arbejdet i forbindelse med 'Er vi gearet til fremtiden', og siden 2021 som et selvstændigt indsatsområde under hovedstyrelsen. Siden foråret 2022 har arbejdet med at styrke de forpligtende kredssamarbejder været forankret i en arbejdsgruppe under hovedstyrelsen bestående af repræsentanter fra alle 11 forpligtende kredssamarbejder samt repræsentanter fra hovedstyrelsen.

Arbejdsgruppen har bl.a. haft til opgave at kvalificere og opdatere retningslinjerne for de forpligtende kredssamarbejder med henblik på at styrke udviklingen af kredssamarbejderne. Det har resulteret i papiret 'Rammer og retningslinjer for samarbejdet i de forpligtende kredssamarbejder', som hovedstyrelsen vedtog i januar 2023. Her slås det i endnu højere grad end tidligere fast, at formålet med de forpligtende kredssamarbejder er at understøtte en fælles retning for foreningens politiske og strategiske arbejde. Samarbejdet skal understøtte foreningens sammenhængskraft og målet om at fungere som en fælles fagforening.

Omdrejningspunktet for samarbejdet er politikudvikling og politisk interessevaretagelse vedrørende alle faglige spørgsmål, hvor det vurderes at styrke og give merværdi til det lokale arbejde i kredsene og/eller det centrale arbejde på området til gavn for medlemmerne.

Med de nye retningslinjer er fokus samtidig på, at samarbejdet skal tage udgangspunkt i de opgaver, der skal samarbejdes om, og være tilpas fleksibel til, at der er plads til lokale nuancer i forhold til strukturen, så samarbejdet opleves meningsfuldt i det enkelte forpligtende kreds-samarbejde. Retningslinjerne har dermed i højere grad fokus på, hvilke opgaver der skal løses – og i mindre grad på hvordan.

ARBEJDET MED STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

Hovedstyrelsen besluttede i december 2022 at igangsætte udviklingen af fælles strategiske målsætninger, der skal være retningsgivende for foreningens arbejde i den kommende hovedstyrelsesperiode 2024-2027.

De strategiske målsætningerne har til formål at styrke foreningens arbejde på tre parametre:

1. Sammenhængskraft i foreningen
2. Fælles prioritering af foreningens kræfter
3. Synlighed omkring foreningens arbejde og resultater.

Arbejdet med at formulere målsætningerne har været forankret i hovedstyrelsen. Hovedstyrelsens medlemmer har involveret kredsene i lokale, politiske drøftelser af målsætningernes fokus og indhold. Drøftelserne har bidraget til, at målsætningerne afspejler den virkelighed og de udfordringer, medlemmer og tillidsvalgte møder. Drøftelserne har også været værdifulde i forhold til at involvere kredsene i foreningens overordnede strategiske arbejde.

Målsætningerne indstilles til vedtagelse af kongressen 2023 og vil i hovedstyrelsesperioden 2024-2027 være retningsgivende for foreningens arbejde.

KOMMUNIKATIONSSTRATEGI

Det strategiske arbejde med at flytte DLF tættere ind i beslutningsrummet om skolen afspejles i foreningens kommunikationsstrategi 21-24 med en mere løsningsorienteret tilgang i kommunikationen.

Der er med strategien sat spot på fire indsatsområder:

1. Flere proaktive indsatser på udvalgte dagsordener
2. Mere kommunikation med medlemmerne og mere inddragelse

3. Måltrettet kommunikation til forskellige medlemsgrupper
4. Et større indblik i, hvad foreningen gør.

FORENINGENS 150-ÅRS JUBILÆUM

Danmarks Lærerforening kan i 2024 fejre 150-års jubilæum. Jubilæet er en helt særlig anledning til at fejre foreningen, lærerprofessionen og folkeskolen og til at vise den afgørende betydning, som folkeskolen og Danmarks Lærerforenings medlemmer har haft for samfundet. Et tilbageblik på 150 års dansk skoleudvikling er derudover et godt afsæt for en diskussion om skolens fremtid, lærernes arbejdsforhold og lærernes faglige kvalifikationer.

Siden etableringen af foreningen centralt i 1874 – og lokale foreninger rundt om i landet tidligere endnu – har lærerne været engagerede og aktive i indsatsen for skolens og dermed samfundets udvikling. Stolthed over Danmarks Lærerforening og lærernes bidrag vil derfor være fundamentet i tiltagene i forbindelse med jubilæet.

Som optakt til fejringen er der blevet arbejdet med en ramme inden for det såkaldte 'history branding', hvor man gennem nedslag på udvalgte historiske begivenheder fremhæver den betydning, foreningen og medlemmerne har haft for samfundsudviklingen, og samtidig kobler dette til vigtige nutidsdagsordener og forandringer.

---

3 VÆRDI FOR MEDLEMMERNE

FOKUS PÅ LÆRERNES RETSSIKKERHED

Foreningen oplever oftere, at kommuner skrider til bortvisning, afskedigelse eller andre ansættelsesretlige sanktioner, når forældre og elever klager over, at en lærer ifølge eleverne har haft en grænseoverskridende adfærd; f.eks. i form af beskyldninger om seksuelle krænkelser, brug af magt eller andre fysiske berøringer.

Foreningen oplever samtidig, at de ansættelsesretlige sanktioner kommer, uden at sagerne er undersøgt ordentligt, og uden at man har forsøgt at løse sagerne med dialog mellem lærerne, forældrene og eleven. Tendensen har store konsekvenser på skolerne. Lærerne er bekymrede for deres retssikkerhed, og det giver en utryghed, der smitter af i hverdagen.

Den type sager har medført, at foreningen har ført og vundet nogle principielle bortvisningssager, hvor lærere er blevet bortvist efter beskyldninger om ulovlig magtanvendelse eller seksuelle krænkelser. Det er foreningens oplevelse, at disse vundne sager har haft en vis præventiv virkning, men at der fortsat er et stort behov for at have fokus på problemstillingen om lærernes retssikkerhed. For at få sat fokus på problemstillingen har foreningen bl.a. i samarbejde med Folkeskolen fået flere lærere til at stå frem og fortælle deres historier i bladet.

På baggrund af artikelserien i Folkeskolen blev der 19. januar 2023 afviklet et fælles interview om problemstillingen. I interviewet deltog Gordon Ørskov Madsen, formand for skolelederne Claus Hjortdal, formand for Skole og Forældre Rasmus Edelberg og formand for Danske Skoleelever Marie Holt Hermansen. I interviewet blev de fire parter enige om at lave en fælles henvendelse til Undervisningsministeriet for at få ændret bekendtgørelsen om fremme af god orden i Folkeskolen, så der kan komme tydelige regler på området.

Foreningen arbejder samtidig på at lave et udkast til retningslinjer for håndtering af forældreklager, som eventuelt kan vedtages i MED-udvalgene på de enkelte skoler. Det vil kunne bidrage til, at der kommer en helt fast procedure for håndtering af klagerne.

ARBEJDSMILJØ OG ARBEJDSKADER

Sekretariatet har i hele corona-perioden fra marts 2020 til januar 2022 fulgt udviklingen af covid-19 tæt og har forsøgt at være på forkant

med myndighedernes udmeldinger for at kunne videregive informationer til gavn for skolernes arbejde med at lave lokale retningslinjer om covid-19. F.eks. er Aktuelt om Arbejdsmiljø (AOA) udkommet 11 gange med corona-vejledninger siden marts 2020, og der er herudover i perioden udsendt otte politiske orienteringer om arbejdsmiljø til arbejdsmiljørepræsentanter og kredse.

Foreningen indgik i foråret 2020 et samarbejde om et forskningsprojekt med Københavns Universitet med det formål at komme på forkant og undersøge, hvilken betydning coronavirus ville have for arbejdsmiljøet på skolerne. Forskningsprojektet kaldtes CLASS; COVID-19's betydning for Lærernes Arbejdsmiljø, Sammenhold og Smitteoplevelse. På baggrund af forsknings-samarbejdet har foreningen udgivet to pjecer:

- Pjece 1, dec. 2020: "Covid-19's betydning for arbejdsmiljøet - forløbet i foråret 2020 og hvad vi kan lære af det". Pjecen indeholder resultater fra de to første spørgeskemaundersøgelser i maj og juni 2020 med forslag til handlinger på baggrund heraf bl.a. i form af gode råd samlet i action cards om smitteforebyggelse f.eks. risikovurdering, afstand, værnemidler og rengøring.
- Pjece 2: "Covid-19's betydning for arbejdsmiljøet - supplement til pjece af december 2020, indeholdende spørgeskemaresultater fra november 2020". Tillægspjecen indeholder data fra den tredje spørgeskemaundersøgelse fra november 2020.

I FH har foreningen været repræsenteret i baggrundsgruppen for "Task force om coronasmitte med særligt fokus på brancher med vandrende arbejdskraft".

Sidst men ikke mindst er der med afsæt i hovedstyrelsens møde 18.-19. maj 2021 om mulige initiativer i forbindelse med genåbningen udgivet pjecen: "Genstart arbejdsfællesskaber og kollegial trivsel" i juni 2021. Pjecen tog blandt andet udgangspunkt i de ideer til genskabelse af gode arbejdsfællesskaber, som fremkom på webinarer for kredsens arbejdsmiljøansvarlige i foråret 2021.

Siden den endelige genåbning 5. januar 2022 har foreningen sat fokus på en arbejdsmiljøindsats, der forener A20 og bekendtgørelsen om psykisk arbejdsmiljø. Foreningens formand har i den forbindelse holdt flere oplæg om emnet begyndende med oplæg på arbejdsmiljøkonfe-

rence for kredsens arbejdsmiljøansvarlige i april 2022.

Sekretariatets samlede antal arbejdsskadesager er i corona-perioden steget, hvilket primært skyldes, at sekretariatet foruden de øvrige arbejdsskadesager har behandlet 112 arbejdsskadesager for medlemmer, der har været udsat for smitte med covid-19. Foreningen har sammen med en række andre faglige organisationer også haft flere møder med KL og Danske Regioner, hvor det er blevet fremført, at arbejdsgiver bør være mere tålmodige, inden der indledes en afskedssag som følge af sygdom efter smitte med covid-19.

NYT MEDLEMS- OG KURSUSSYSTEM

I foråret 2023 gik foreningen i luften med et nyt medlems- og kursussystem. Systemet erstatter et 12 år gammel system, som var tiltagende udfordrende og omkostningstungt at vedligeholde. Med det nye system opnås en større driftssikkerhed, da det er baseret på en standardløsning, som løbende bliver opdateret. Samtidig har systemet større sikkerhed i forhold til medlemmernes data og overholdelse af GDPR-standarder.

Systemet giver på sigt bedre muligheder for at trække data ud af systemet, så foreningen får et forbedret statistisk overblik over medlemsbevægelser – dette er vigtigt i forhold til den fortsatte indsats med rekruttering og fastholdelse af medlemmer.

Det nye medlems- og kursussystem tilbyder også en samlet elektronisk sagshåndtering og giver således et større overblik over dialogen med det enkelte medlem. Herudover tilbydes medlemmerne en række selvbetjeningsløsninger. Dette skulle gerne medvirke til at øge serviceniveauet for medlemmerne yderligere.

Systemet blev som nævnt sat i drift i foråret – og som med alle nye systemer, skal der foretages justeringer og tilpasninger i forhold til de erfaringer, der indsamles fra medlemmer og kredse. Foreningen har nu en stærk IT-plattform med tilstrækkelig fleksibilitet til, at der kan foretages en løbende udvikling af medlemssystemet i mange år frem i forhold til de behov, som opstår.

NY BARSELSLOV

Folketinget vedtog i marts 2022 nye regler for barselsorlov for forældre til børn født eller modtaget 2. august 2022 eller senere. Den endelige lov blev til på baggrund af FH's og DA's fælles anbefaling til implementering af det bagvedliggende EU-direktiv. Danmarks Lærerforening deltog aktivt i processen med en politisk vedtaget målsætning om at understøtte direktivet og lovens hensigt om at skabe øget ligestilling mellem forældrene. Foreningen deltog sideløbende hermed i forarbejdet til udarbejdelsen af administrationsgrundlag, der samstemmer ændringerne i barselsloven med de eksisterende barselsaftaler på det kommunale, regionale og statslige område.

Sagsbehandlerne i kredsene har arbejdet målrettet og dedikeret for at sætte sig ind i de nye regler. Der blev afholdt fire regionale møder om barsel i maj 2022, så sagsbehandlerne var klar til at vejlede medlemmerne om deres rettigheder efter lovens ikrafttræden. Nye sagsbehandlere har desuden gennemgået et mere dybdegående forløb fordelt over flere undervisningsmoduler som en del af sagsbehandleruddannelsen.

NYE HJEMMESIDER TIL DLF OG KREDSE

Hovedstyrelsen godkendte på sit møde 17.-18. maj 2022 igangsættelsen af projektarbejdet med at skabe en ny platform til foreningens hjemmesider centralt og lokalt. Baggrunden for projektet er, at teknologien bag www.dlf.org og 73 kredshjemmesider er forældet. Projektets formål er således at skabe nye sider på en teknologisk opdateret platform, samtidig med at siderne forbedres i struktur, design, indhold og brugervenlighed. Hertil kommer en række delmål, som understøtter at optimere brugeroplevelsen på siden, en forbedret mobilvisning og organisering af arbejdet med hjemmesiderne.

Den primære målgruppe for siderne er medlemmerne. DLF's hjemmeside har ca. 1 mio. sidevisninger om året (2022) og er foreningens vigtigste medlemsrettede kommunikationskanal. Projektet gennemføres sammen med DLF's nuværende webbureau Eksponent. Projektet omfatter bl.a.:

Afklaringsfase: Undersøgelse via interviews og workshops med interessenter i sekretariatet samt i forretningsudvalget. Der er gennemført spørgeskemaundersøgelse og telefoninterviews blandt medlemmer. Kredsene er inddraget via

OVE LUND OG HANNE NISTEDS LÆRERPRIS

Pensionist Ove Lund har overdraget 1.000.000 kr. til Danmarks Lærerforening med henblik på uddeling af en årlig pris a 75.000 kr. – kaldet Ove Lund og Hanne Nisted's Lærerpris. Prisen administreres af foreningen på vegne af Ove Lund samt medstifter Hanne Nisted.

Lærerprisen er oprettet til minde om stifternes skoletid på Lindvangskolen på Frederiksberg i årene 1942-52 og til minde om de dygtige og engagerede lærere, der underviste på skolen. Prisen tildeles en lærer eller lærergruppe, der underviser i folkeskolen, og som har gjort en særlig aktiv indsats enten fagligt eller pædagogisk for at skabe en god folkeskole. Der indstilles til prisen gennem foreningens kredse.

Prismodtageren vælges af et udvalg bestående af formanden for undervisningsudvalget, formanden for arbejdsmiljø- og organisationsudvalget samt en tredje repræsentant udpeget af Danmarks Lærerforening. Derudover deltager Ove Lund og Hanne Nisted i udvalget.

Nina Riising Erris fra Toftlund Distriktsskole, som vandt Lærerprisen i 2022. (Foto: Jesper Knudsen)

Prisen blev i efteråret 2021 uddelt for første gang til en lærergruppe fra Sdr. Vang Skole i Kolding (Kolding Lærerkreds). Der blev i anledning af den første uddeling desuden givet en særpris til Lindevangskolen efter ønske fra lærerprisens stiftere. Lærerprisen blev for anden gang uddelt i efteråret 2022 til Nina Rising Erris fra Toftlund Distriktsskole (Tønder Lærerkreds). Lærerprisen bliver næste gang uddelt 6. september 2023.

workshop og spørgeskemaundersøgelse. Derudover er der indhentet data fra foreningens eksisterende hjemmesider.

Designfase: Udarbejdelse af nyt design til DLF's hjemmeside og kredshjemmesider

Udviklingsfasen: Udarbejdelse af strukturer, former, funktionaliteter mv.

Organisatorisk involverer projektet ca. 100 indholdsredaktører i sekretariat og kredse. Der er oprettet et vidensdelingsrum i DLF InSite, hvor alle interesserede kan følge projektets udvikling.

De nye sider forventes lanceret i 2024.

OPPRIORITERING AF ØKONOMISKE MEDLEMSTILBUD I EN KRISETID

På baggrund af den økonomiske situation i samfundet igangsatte Danmarks Lærerforening i efteråret 2022 initiativer, der opprioriterer og sætter fokus på foreningens økonomiske med-

lemstilbud. Initiativerne skal ses i forlængelse af det generelle fokus på medlemsorganisering og som et forsøg på at afbøde potentielle udmeldelser som følge af den økonomiske krise i samfundet med stigende leveomkostninger, der lægger et pres på det enkelte medlems privatøkonomi.

Hovedargumentet for medlemskab af foreningen vil altid være at deltage i det faglige fællesskab, men i den givne situation vil der være risiko for, at flere medlemmer genovervejer deres medlemskab for at få privatøkonomien til at hænge sammen, og derfor har det været vigtigt at vise de økonomiske fordele ved medlemskabet. Således er initiativerne tænkt som en hjælp til medlemmerne i en presset tid – dels gennem en opprioritering af de eksisterende økonomiske medlemstilbud, dels gennem udvikling af nye økonomiske medlemstilbud, og endelig gennem øget synliggørelse af DLF's økonomiske medlemstilbud.

Initiativerne dækker blandt andet over bedre vilkår for medlemslån og gruppelivsforsikring samt øget kommunikation om mulighederne for medlemslån, gruppelivsforsikring, studierabat hos Lærerstandens Brandforsikring, kontingentnedsættelse, hjælp via understøttelseskassen samt foreningens rabatordninger på sommerhuse og via Forbrugsforeningen. Initiativerne er blevet taget godt imod af medlemmerne, der har vist stor interesse for at gøre brug af de økonomiske medlemstilbud.

MINDRE MEDLEMSGRUPPER

Foreningens følgegruppe for de mindre medlemsgrupper følger fortsat udviklingen i forhold til de mindre medlemsgruppers løn- og arbejdsforhold og forventninger til foreningen. Følgegruppen har iværksat en række tiltag. Der er løbende fokus på at understøtte tillidsrepræsentanterne i deres arbejde for medlemmernes interesser gennem især de årlige TR-temadage og særskilte TR-uddannelsesmoduler målrettet TR'er for medlemmer under de mindre medlemsgrupper for at gøre det attraktivt at stille op til hvervet. På TR-uddannelsen er der særlig fokus på at etablere TR-netværk inden for de enkelte områder, så TR'erne kan sparre med hinanden. Desuden er der gennemført forhandlingskurser ved Søren Viemose for tillidsrepræsentanter og kredse på SOSU-skoler og frie fagskoler med det formål at kunne lykkes endnu bedre i de lokale lønforhandlinger med at opnå lønforbedringer for medlemmerne.

Foreningen har fortsat en særlig opmærksomhed på SOSU-området. Landsretten har i 2022 stadfæstet, at det er Danmarks Lærerforening, der har forhandlings- og aftaleretten for ergo- og fysioterapeuter samt jordemødre, der underviser på SOSU-skolerne (se næste afsnit). I den forbindelse er der på flere SOSU-skoler afholdt særskilte informationsmøder for underviserne bl.a. med fokus på rekruttering af disse nye medlemsgrupper. Der er desuden etableret et nationalt digitalt vidensdelingsnetværk for TR'er på SOSU-skolerne og deres kredse.

Foreningens medlemsundersøgelse fra 2022 blev afrapporteret særskilt for og til de mindre medlemsgrupper. Medlemsundersøgelsen viser overordnet set, at medlemmerne af de mindre medlemsgrupper oplever sig som en del af underviserfællesskabet i Danmarks Lærerforening og er mindst lige så tilfredse med foreningens arbejde for deres interesser som de øvrige medlemmer.

Danmarks Lærerforening har de seneste år medfinansieret de faglige netværk på folkeskolen.dk med henblik på at understøtte faglige fællesskaber bl.a. for SOSU-, PPR- og UU-området. Netværkene er udvidet med nyhedsbreve målrettet de forskellige netværk, hvilket er blevet taget godt i mod af medlemmerne.

KOMPETENCEUDVIKLING

Siden 2021 har hovedstyrelsen og udvalgene under hovedstyrelsen arbejdet aktivt med, hvordan medlemmernes kompetenceudvikling sikres og understøttes. Det har både haft det sigte at kunne indgå i dialog med politiske aktører om nødvendigheden af kompetenceudvikling i skolelærernes net - og at bidrage til foreningens forberedelser frem mod overenskomstforhandlingerne 2024.

DLF besluttede som en del af kongressen 2022 en vedtagelse, hvori det blev beskrevet, at foreningen vil igangsætte et internt og eksternt arbejde, der har til formål at afsøge alle muligheder for at fremme alle medlemsgruppers adgang til kompetenceudvikling og efteruddannelse på ordnede og aftalte vilkår. Som en del af dette arbejde er der gennemført to undersøgelser af behov og begrænsninger for kompetenceudvikling. En af disse undersøgelser er gennemført i fællesskab med KL som en del af OK21-resultatet.

For at understøtte dialogen med politiske aktører har Danmarks Lærerforening drøftet temaet kompetenceudvikling i forbindelse med regeringens politiske udmeldinger, i arbejdet med kommissionen for 2. generations reformer og i FH. Kompetenceudvikling blev også behandlet på foreningens OK24-konference i april 2023 som led i forberedelserne til OK24.

EFTERUDDANNELSESUDBYDER

Hovedstyrelsen igangsatte i 2020 et udviklingsarbejde med at etablere foreningen som udbyder af professionsfaglige efteruddannelses tilbud til medlemmerne. Formålet har været at styrke udbuddet af særlig fagfaglige efteruddannelses tilbud målrettet den enkelte lærers behov. Indsatsen skal bidrage til principprogrammets ambition om at fremme, at alle lærere og børnehaveklasseledere skal have reel mulighed for kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelse.

De foreløbigt planlagte og gennemførte efteruddannelsesaktiviteter omfatter fagkurser i en række af skolens fag, et uddannelsesforløb for lærere om styrket kønsbevidsthed samt seminarer om inddragelse af det nordiske perspektiv i undervisningen i dansk, historie og samfundsfag. Alle aktiviteter udbydes med bred regional dækning rundt i landet og udvikles og gennemføres i samarbejde med eksisterende udbydere på efteruddannelsesområdet; herunder professionshøjskoler og centre for undervisningsmidler (CFU). Desuden er de respektive faglige foreninger involveret i både udvikling og gennemførelse af aktiviteterne.

Der er indtil videre opnået eksterne fondsbevillinger til fuld finansiering af de udbudte aktiviteter inklusive finansiering af sekretariatets arbejdstid til projektledelse og kursusadministration. Aktiviteterne er således gratis for de deltagende lærere m.fl. Med de nuværende projekter beløber de modtagne bevillingstilsagn sig til i alt ca. 22,4 mio. kr.

De gennemførte aktiviteter er blevet mødt med høj efterspørgsel og belægningsgrad på de udbudte fagkurser. I kursusevalueringerne for de gennemførte fagkurser ses desuden en høj grad af tilfredshed blandt de deltagende medlemmer med en klar indikation af, at formatet for fagkurserne rammer et udækket behov, og at kvaliteten og relevansen vurderes at være høj. Med de p.t. gennemførte og planlagte aktiviteter (fagkurser, øvrige uddannelsesforløb samt dagsseminarer) tilbydes efteruddannelse til i alt ca. 4000 lærere/børnehaveklasseledere m.fl.

Billeder fra fagkurser i billedkunst, udbudt af Danmarks Lærerforening.

FAGBEVÆGELSENS UDVIKLING **4**

UDVIKLINGEN I FH

FH holdt sin første ordinære kongres 31. oktober til 1. november 2022. På kongressen var der særlig fokus på to emner: FH's økonomi og fagbevægelsens faldende medlemstal.

FH blev født med en kendt udfordring i forhold til økonomien, som kongressen adresserede på kort sigt og lagde spor ud for fremtiden. Et element er det generelt faldende medlemstal, som både udfordrer økonomien og fagbevægelsens samlede muligheder for indflydelse.

Danmarks Lærerforening er sammen med andre organisationer i FH bl.a. lykkedes med at understrege det fælles ansvar for at vende udviklingen og dermed også mulighederne for fælles handling – bl.a. ved at det store fællesskab investerer i rekruttering og fastholdelse i organisationerne.

Selvom FH fortsat er en forholdsvis ny organisation i fagforeningsammenhæng, markerede FH's første ordinære kongres 31. oktober og 1. november 2022 overgangen til FH's anden kongresperiode. Danmarks Lærerforening har været en aktiv fortaler for etableringen af FH, fordi fagbevægelsen står stærkere over for Folketinget og arbejdsgivere, når den står samlet. Det betyder ikke, at samarbejdet i FH er uden udfordringer. Der er reelle interesseudsættninger. FH's udspil vil derfor sjældent være identiske med, hvordan DLF selv ville formulere sig. Foreningen oplever imidlertid en bevægelse i FH i forhold til bl.a. forståelsen for behovet for finansiering af den offentlige sektor, rekruttering til professionsuddannelserne og mulighederne for efteruddannelse, hvor DLF har arbejdet for at påvirke FH's positioner.

I forbindelse med SVM-regeringens beslutning om at afskaffe store bededag, som blev endeligt vedtaget 23. februar 2023, stod FH i spidsen for fagbevægelsens indsats for at stoppe afskaffelsen. Det overordnede argument var, at afskaffelsen af en helligdag er et indgreb i den danske model, hvor arbejdstid forhandles mellem arbejdsmarkedets parter. Foreningen deltog aktivt i FH's arbejde og var bl.a. medarrangør af en demonstration på Christiansborg Slotsplads 5. februar 2023.

I april 2023 beskrev medierne en række sager, hvor FH's formand Lizette Risgaard blev anklaget for grænseoverskridende adfærd over for ansatte i organisationen. Forhold hun i nogen grad selv erkendte. På den baggrund besluttede en enig hovedstyrelse på et ekstraordinært møde 28. april at opfordre formanden for FH til at træde tilbage, hvilket skete 30. april.

FH har indkaldt til ekstraordinær kongres 7. september med det formål at vælge en ny formand.

UDVIKLING AF ARBEJDET I DE LOKALE FH-SEKTIONER

Danmarks Lærerforening er repræsenteret i alle 17 FH-sektionsbestyrelser og har i flere sektioner også påtaget sig næstformandsposten. For at styrke vidensdelingen på tværs af FH's sektioner internt i Danmarks Lærerforening – og samtidig understøtte en koordinering af foreningens politiske interesser på tværs af sektionerne – besluttede hovedstyrelsen i foråret 2022 at nedsætte et "mødeforum" for DLF's repræsentanter i FH-sektionernes bestyrelser.

Der planlægges med to årlige møder, og der er aktuelt afholdt tre møder med stor deltagelse af DLF's repræsentanter i FH-sektionernes bestyrelser. På baggrund af efterspørgsel fra kredsene er der blevet åbnet for, at foreningens repræsentanter i kommuneudvalg under sektionerne også har mulighed for at deltage i møderne. Dagsordenen for møderne varierer, men fælles for møderne er, at der løbende er fokus på, hvordan sektionsarbejdet kan tilføre fællesskabet en merværdi, samt hvilke dagsordener DLF med fordel kan løfte, så det både understøtter DLF's position i FH-centralt og lokalt.

SAMARBEJDET I DUS

Danmarks Lærerforening har formandsposten i Danske Underviserorganisationers Samråd (DUS), som består af GL, DM, Uddannelsesforbundet, Frie Skolers Lærerforening og Danmarks Lærerforening. Samtidig stiller foreningen sekretariatsressourcer til rådighed for samrådet.

Udgangspunktet for DUS er erfaringsudveksling og koordinering mellem underviserorganisationerne – bl.a. i forhold til centrale politiske udspil på undervisningsområdet. DUS har derudover i den forgangne periode arbejdet med børn og unges trivsel, hvor DUS holdt et 'topmøde om trivsel' i november 2021. I 2023 har drøftelserne i DUS bl.a. omhandlet fonde og sponsorater i undervisningssektoren samt regeringsudspil inden for uddannelsesområdet.

---

5 FOLKESKOLE, VELFÆRD OG ØKONOMI

INVESTER I FOLKESKOLEN

En vigtig opgave for foreningen er at slå fast, at samfundets investering i en god folkeskole udover at være af afgørende betydning for den enkelte elev også har grundlæggende betydning for samfundsøkonomien. At udgifter til skolen kan komme mangfoldigt igen; også gennem en bedre arbejdsstyrke på et mere velfungerende arbejdsmarked. Og gennem et samfund med større innovation og højere produktivitet. For at se dette, kræver det, at man har et længere perspektiv.

En vigtig indsats for at udbrede erkendelsen heraf er det arbejde, der forgår i samarbejdet i FH og i Virkelighedens Velfærd. I Virkelighedens Velfærd arrangerede dedeltagende organisationer en høring 16. maj på Christiansborg om såkaldte "dynamiske effekter" af det offentliges indsats. Effekter på arbejdsmarkedet og samfundsøkonomien, der ikke kommer med i Finansministeriets beregninger, der i mange sammenhæng kun ser på de direkte udgifter på kort sigt men ikke på de mere langsigtede virkninger på samfundsøkonomien – de såkaldte afledte effekter. I FH arbejdes der ligeledes med at problematisere Finansministeriets regnemodeller.

Både i FH og i Virkelighedens Velfærd arbejdes også med at problematisere konsekvenserne af den budgetlov, der forhindrer langsigtede og/eller forebyggende investeringer på de offentlige budgetter, selvom de måske vil give økonomisk overskud på længere sigt.

Danmarks Lærerforening oplevede et gennembrud i forhold til at få udbredt fortællingen om den samfundsøkonomiske gevinst ved investeringer i folkeskolen, da Gordon Ørskov Madsen sammen med Carl-Johan Dahlsgaard, overvismand i De Økonomiske Råd, fik optaget en kronik i Jyllands-Posten med titlen: "Investering i lærernes X-faktor". I kronikken blev det slået fast, at en bedre folkeskole, der giver flere børn en bedre start på livet – og arbejdslivet – også vil være en gevinst for samfundsøkonomien. Der blev blandt andet refereret til beregninger fra DA, der sandsynliggør, at hvis man kan få 1 pct. flere i job eller uddannelse som 25-årige, vil det generere 13,7 mia. kr. i øget velstand, målt ved BNP.

Kronikken bygger oven på en analyse, som De Økonomiske Råd offentliggjorde i vismandsrapporten 'Dansk Økonomi efterår 2022'. Analysen viste bl.a., at det har stor betydning for elevernes resultater i skolen at have en god lærer, og at elever, der har haft en god lærer, har større

sandsynlighed for at færdiggøre en ungdomsuddannelse. Foreningen har gode forhåbninger til det arbejde, der foregår i Reformkommissionen med såkaldte "2. generationsreformer", der blandt andet ser mere på betydningen af arbejdsstyrkens kvalitet fremfor blot at se på antallet, når der skal fremmes arbejdsudbud.

DEN KOMMUNALE ØKONOMI

Efter et par år med fred omkring folkeskolens økonomi blandt andet understøttet af relativt neutrale økonomiaftaler mellem staten og KL og ikke mindst af den såkaldte "lærermilliard" (se næste afsnit) vendte billedet til det værre i sidste halvdel af 2022.

Aftalen om kommunernes økonomi for 2023, der blev indgået mellem regeringen og KL 8. juni 2022, var sammenlignet med årene før en meget stram aftale. Rammen for serviceudgifterne blev kun løftet med 1,3 mia. kr., hvilket lige akkurat dækkede det demografiske træk med flere børn og ældre rent kvantitativt, mens de stigende udgifter på det specialiserede socialområde – og stigende udgifter til specialundervisning i folkeskolen – ikke blev finansieret. Det gav anledning til, at Danmarks Lærerforening gav udtryk for bekymring for opgavevaretagelsen på de særlige områder og for, at indsatsen på de almene områder også ville blive udhulet.

I Danmarks Lærerforening spredte fortællingerne sig om kommunale sparerunder – også på skoleområdet, og det gav anledning til, at foreningen ekstraordinært i efteråret 2022 gennemførte to undersøgelser blandt kredsene af den kommunale budgetsituation. Den første blev gennemført i første halvdel af september og den anden midt i oktober.

I undersøgelsen af den foreløbige budgetsituation i september svarede kredsene, at der var udsigt til økonomiske forringelser i folkeskolen i 56 kommuner; heraf i 41 kommuner udsigt til forringelser, der tegnede til at blive større end året før. I blot otte kommuner var der udsigt til økonomiske forbedringer.

I undersøgelsen i oktober var alle svar baseret på enten et vedtaget budget eller et budgetforlig. Om 38 kommuner svarede kredsene, at der samlet set var udsigt til økonomiske forringelser i folkeskolen; heraf om 32 kommuner økonomiske forringelser, der var større end året før. Igen var der i otte kommuner udsigt til forbedringer. Begge undersøgelser bekræftede således ople-

velsen af, at folkeskolens økonomi var kommet under et massivt pres.

Efter at budgetterne for 2023 var vedtaget, og hovedresultaterne var officielt opgjort af Danmarks Statistik, udsendte foreningen 7. februar 2023 kredsudsendelse 006/2023 med resultaterne for hele landet og for hver enkelte kommune sammen med en tredje rundspørge til kredsene, hvor de blev bedt om at kommentere de af Danmarks Statistik opgjorte resultater. Opgørelsen for hele landet viste, at skoleudgifterne i gennemsnit var steget en smule i de endelige budgetter, men at der var meget stor forskel på udviklingen i de enkelte kommuner. I 40 kommuner faldt udgifterne pr. elev, mens de steg i resten af kommunerne. I rundspørgen, hvor kredsene blev bedt om at kommentere med udgangspunkt i de officielle opgørelser, svarede kredsene, at de forventede, at det officielle budget for 2023 kunne overholdes i 41 kommuner, at det ikke forventedes at kunne overholdes i 27 kommuner, og at det forventedes, at budgetterne ville blive genåbnet i otte kommuner.

De seks kredsformænd i København, Aarhus, Aalborg, Odense, Esbjerg og Randers – det såkaldte 6-by-samarbejde – tog i maj initiativ til et fælles åbent brev til politikerne i de seks byer. Foreningens formand var medafsender og tog budskaberne med ind mod Christiansborg. I brevet italesatte formændene de fælles udfordringer, de oplever, med hastigt voksende udgifter til elever med særlige behov kombineret med store kommunale besparelser på folkeskolen. Bekymringsbrevet blev samlet op af flere; herunder udvalgsformænd og borgmestre i flere kommuner samt forældre på tværs af landet. Efterfølgende skrev alle Danmarks Lærerforenings kredse under på et fælles brev til politikerne, der bakker op om 6-by-formændene og understreger, at udfordringerne gælder i hele landet. Foreningen er fortsat med at dokumentere, at hvor antallet af undervisningstimer fortsat er væsentligt højere end for 10 år siden, så er ressourcerne ikke fulgt med, og investeringen i den enkelte undervisningstime er derfor faldet med 7 procent over de 10 år.

AFTALEN OM KOMMUNERNES ØKONOMI I 2024

Aftalen om kommunernes økonomi for 2024, der blev indgået mellem regeringen og KL 25. maj 2023, var igen i år en meget stram aftale. Servicrammen steg på papiret med 2,4 mia. kr., og den demografiske udvikling med blandt andet

flere børn og ældre blev vurderet til at koste 1,25 mia. kr. Men derudover skal kommunerne finde 1 mia. kr. i besparelser i 2024. Dels skal kommunerne reducere administrationsomkostningerne med 0,7 mia. kr. med henblik på finansiering af ændrede løn- og ansættelsesvilkår for offentligt ansatte, og dels skal kommunerne spare knap 0,3 mia. kr. på jobcentrene som finansiering af tidlig pension.

Desuden har den høje inflation i 2022 betydet en udhuling af den kommunale økonomi svarende til 1,9 mia. kr., og i aftalen for 2024 er der igen ikke afsat penge til at håndtere stigende udgifter på det specialiserede socialområde. Det er kun aftalt at arbejde videre med initiativer, der kan bidrage til at understøtte kommunernes styringsmuligheder på området. Alt i alt tegner meget til, at også 2024 bliver et år med økonomiske forringelser af folkeskolen i mange kommuner.

LÆRERMILLIARDEN

Den såkaldte "lærermilliard" blev vedtaget på finansloven for 2019 som en "reserve til et generelt løft af folkeskolen". Pengene skal anvendes til ansættelse af lærere i folkeskolen. Puljen er i de efterfølgende år blevet udmøntet ved årlige aftaler mellem forligspartierne. I 2020 og 2021 blev pengene fordelt på kommunerne efter elevtallet, og der var krav om et revisorpåtegnet regnskab, der godtgjorde, at pengene var blevet anvendt efter formålet. Fra 2022 og frem overgår pengene til at blive udmøntet via bloktilskuddene, hvormed de bliver fordelt på kommunerne efter befolkningstal. Der skal i samarbejde mellem KL og regeringen ske en opfølgning på anvendelsen. Opfølgningen skal ske i regi af de årlige økonomiaftaler, første gang i økonomiaftalen for 2024. Det er i den forbindelse angivet, at målet er, at antallet af lærerstillinge stiger svarende til midlerne, hvor der er taget højde for demografi; dvs. udvikling i antal elever.

Danmarks Lærerforening ønsker selv løbende at følge udviklingen i antallet af lærere set i forhold til forventningerne til effekten af lærermilliarden.

Foreningens egne opgørelser viser, at midlerne fra lærermilliarden i de første to år, 2020 og 2021, har givet flere lærerstillinge og undgåede stillingsnedlæggelser (jævnfør elevtalsfaldet) end forventet, mens den i det seneste opgørelsesår, 2022 gav færre stillinger mv. end forventet. Over hele perioden 2020, 2021 og 2022, hvor midlerne fra lærermilliarden er nået op på samlet 550 mio. kr., der "forventedes" at give i

størrelsesordenen 1.044 ekstra stillinger mv., er der sammenlagt blevet 1.813 ekstra stillinger og undgåede stillingsnedlæggelser. Altså væsentligt flere end de "forventede" 1.044.

Det bemærkes, at før 2022, hvor midlerne blev fordelt som direkte tilskud og med krav om revisorpåtegnede regnskaber, var effekten af midlerne fra lærermilliarden, som opgjort her, større end forventet. I 2022, hvor midlerne blev fordelt efter bloktilskuddet og uden formelle bindinger

for den enkelte kommune, var effekten mindre end forventet. Der spiller dog andre forhold ind; herunder ikke mindst den generelle kommunaløkonomiske situation i 2022.

PÅ VEJ MOD OK24 **6**

NY PROCES FOR INVOLVERING AF MEDLEMMERNE FREM MOD OK24

På baggrund af evalueringerne af kravopstillingsprocessen ved OK18 og særligt OK21, der blev påvirket af restriktioner som følge af covid-19, besluttede hovedstyrelsen en ny proces for involvering af medlemmerne frem mod OK24. Formålet med den nye proces var at sikre, at medlemmerne fik tilbud om at involvere sig. Processen indebar, at medlemmerne skulle involveres ad to omgange.

Den første medlemsinvolvering havde et bredere sigte end bare OK-krav. I efteråret 2022 afholdt kredsene møder for tillidsvalgte og medlemmer, der omhandlede rammer og vilkår for medlemmernes arbejdsliv. Der var udarbejdet et materiale, der kunne facilitere samtaler blandt medlemmerne om, hvilke områder ved deres arbejdsliv det er vigtigst for foreningen at beskæftige sig med. Og hvorvidt det er et fokus, der bedst lægges centralt og/eller lokalt, og om det er et realistisk på den korte bane eller en målsætning på den lange bane. Afslutningsvist prioriterede medlemmerne de vigtigste fokusområder på skolen/arbejdspladsen for kredsene og for DLF centralt. Det estimeres, at der deltog ca. 5.000 medlemmer i denne første involveringsproces.

Tilbagemeldingerne fra medlemmerne om, hvad der var de vigtigste fokusområder for foreningen centralt, blev samlet op af hovedstyrelsen og sekretariatet. Det var bl.a. inklusion, sikring af reallønnen og livsfaser; herunder forhold for nyuddannede og seniorer. Nogle af tilbagemeldingerne skal forfølges i overenskomstsporet, men andet skal der arbejdes med at blive løst politisk.

Overenskomstudvalget og hovedstyrelsen drøftede mulige krav til OK24 i foråret 2023 som forberedelse til OK24-konferencen for kredsformænd og næstformænd, der blev holdt 12.-13. april. På konferencen var der bl.a. oplæg fra arbejdsgiverne om deres forventninger til OK24, og kredsformænd og næstformænd drøftede mulige krav med udgangspunkt i følgende fire temaer:

- Løn
- Arbejdstid
- Kompetenceudvikling
- Livsfaser

På konferencen blev anden runde af medlemsinvolveringen igangsat. Kredsene gennemførte en medlemsinvolvering på baggrund af et materiale, der byggede videre på den første medlemsinvolvering, men hvor der blev taget et skridt tættere på, hvad DLF skal prioritere ved OK24. Derudover blev der holdt fire medlemsmøder på tværs af landet, hvor medlemmerne kunne møde foreningens forhandlere, formanden og formanden for overenskomstudvalget. Møderne blev også livestreamet til de medlemmer, der ikke havde mulighed for at deltage fysisk, og der blev holdt et digitalt møde for medlemmer af landskredsene. Der var møder for tillidsrepræsentanter på det statslige område, og formanden for overenskomstudvalget deltog i møder med UU-forum og Samrådet for de specialpædagogiske foreninger. Det estimeres, at der deltog ca. 4.500 medlemmer i denne proces. Tilbagemeldingerne omhandlede først og fremmest løn; herunder sikring af reallønnen, men også seniorvilkår, arbejdstid og kompetenceudvikling vejede tungt i tilbagemeldingerne.

Procesplanen for kravopstillingsprocessen til OK24 indebar også et styrket fokus på medlemskommunikationen. Foruden de to omgange med medlemsinvolvering under kravopstillingsprocessen og møder afholdt af DLF centralt, blev der i foråret 2023 åbnet en OK24-temaside på foreningens hjemmeside, der blev udarbejdet videoer til sociale medier mv., der forklarer, hvad overenskomstforhandlinger er, og der vil blive udgivet podcasts i forbindelse med OK24, når det er relevant. I august 2023 indstillede hovedstyrelsen forslag til kongressen, som træffer endelig beslutning om foreningens krav til OK24.

OK-DÆKNING PÅ DET PRIVATE OMRÅDE

Danmarks Lærerforening har sammen med Lærernes Centralorganisation forhandlet fornyelser af tre overenskomster som led i OK23 med Dansk Erhverv som arbejdsgiverrepræsentant. Det drejer sig om Behandlingskolerne ApS, Skole- og behandlingshjemmet Skovgården samt landsoverenskomst for lærere ved vikarbureauer. Der blev indgået forlig om alle tre fornyelser, og disse blev efterfølgende godkendt i hovedstyrelsen. Forligene indgik i forligsmændens samlede mæglingsforslag, der blev sat til afstemning blandt FH's medlemmer. 79 procent af de afgivne stemmer sagde ja til overenskomstresultatet.

Alle tre overenskomster blev fornyet for en toårig periode. Hovedelementet for Behandlingskolerne ApS og Skole- og behandlingshjemmet Skovgården var udover regulering af lønsatserne med KL's reguleringsprocent en forhøjelse af grundlønnen med en værdi, der svarer til forhøjelsen af fritvalgstillægget ved det kommunale LC-OK21-forlig. For lærerne ved vikarbureauerne blev der ikke aftalt nye elementer, og timelønnen reguleres fortsat med KL's reguleringsprocent.

Uden for OK23 indgik den private dagbehandlingsskole Idrætsakademiet i Herlev i april 2023 overenskomst med Danmarks Lærerforening på vegne af Lærernes Centralorganisation. Overenskomsten sikrer blandt andet lærerne på skolen klarere og mere ensartede vilkår og en højere pensionsindbetaling fra 13,5 procent til 17,3 procent.

Der forhandles også fortsat om overenskomstdækning af underviserne på Basen og Sputnik. Begge dagbehandlingsskoler er fortsat omfattet af en blokade på lige fod med Skolen ved Sorte Hest, Vikasku og Isbryderen. Forhandlingerne foregår med Dansk Erhverv som arbejdsgiverrepræsentant. Forhandlingerne var været sat på pause under OK23, og de blev genoptaget i maj 2023. Der foreligger endnu ikke et resultat.

Derudover påbegyndte Danmarks Lærerforening i maj 2023 forhandlinger om indgåelse af en overenskomst for lærerne på Godhavn.

---

7 ARBEJDSTID

REALISERING AF ARBEJDS-TIDSAFTALERNE I KOMMUNER, REGIONER OG STAT

Siden DLF indgik de centrale arbejdstidsaftaler - A20 i kommunerne og A21 i staten og regionerne - har foreningen både alene og i samarbejde med arbejdsgiverne arbejdet med at implementere og realisere aftalerne på alle niveauer. Det er både i forhold til aftalebestemmelserne om det forpligtende samarbejde kaldet 'samarbejdssporet' og de klassiske arbejdstidsbestemmelser, som statuerer individuelle overenskomstrettigheder.

IMPLEMENTERINGS-PROJEKTER MED ARBEJDSGIVERNE

Ved aftaleindgåelsen på alle tre arbejdsgiverområder blev der aftalt implementeringsprojekter, hvor de centrale parter skal indhente viden og erfaring om, hvordan de lokale parter har implementeret aftalen. På alle tre arbejdsgiverområder er projekterne i gang.

På det kommunale område er der sendt spørgeskemaer til skolechefer og kredsformænd, skoleledere og tillidsrepræsentanter. Foruden spørgeskemaundersøgelser har der været workshops i tre kommuner og en dokumentanalyse af samtlige kommunale redegørelser og tilfældigt udvalgte skoleplaner. Første del af projektet forventes at blive afsluttet i august 2023, og parterne vil følge op på den viden, undersøgelserne giver. Undersøgelserne bliver gentaget i 2024.

På det statslige område blev der udsendt spørgeskema i starten af maj 2023 til skoleledere og tillidsrepræsentanter. Det regionale område har været mere håndholdt, da det som et mindre område berører få institutioner og medlemmer. På dette område er det fælles projekt allerede gennemført og gentages næste år.

Udover selve implementeringsprojektet har DLF etableret et løbende samarbejde med KL, der skal understøtte realiseringen af arbejdstidsaftalerne. Her kan parterne drøfte tiltag og indsatser, hvis aftalens elementer kan understøttes bedre af de centrale parter; både generelt eller i forhold til konkrete kommuner. Det har bl.a. ført til udarbejdelse af to FAQ'er om hhv. opgaveoversigten og opgørelse af arbejdstiden.

PEJLEMÆRKER OM A20

I marts 2021 vedtog hovedstyrelsen en dynamisk plan for realiseringen af arbejdstidsaftalerne. Det er en dynamisk plan, der løbende forholder sig til, hvordan foreningen bevæger sig mod de opsatte politiske mål i kongresvedtagelsen og de fem pejlemærker.

1. Lærerprofessionens faglighed afspejles i beslutninger og prioriteringer.
2. Skoleledelse foregår i samarbejde med lærerkollektivet og tillidsrepræsentanten.
3. Tillidsrepræsentanten organiserer og engagerer skolens lærere og børnehaveklasseledere.
4. Aftalen har fremmet et bedre ressourcegrundlag på skolerne.
5. Der er et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse for den enkelte lærer.

Planen for realisering af arbejdstidsaftalerne er bygget op om tre spor og bliver justeret på baggrund af den viden og de erfaringer, der bliver opsamlet undervejs; herunder input fra kredse, TR'er og medlemmer. De tre spor er:

- **Materialesporet.** Det vil sige alt det, der findes i vidensbanken i DLF InSite. F.eks. notater om fag- og uddannelsespolitiske emner, som understøtter kredse, TR'er og medlemmer.
- **Aktivitetssporet.** Det vil sige aktiviteter, som foreningen centralt iværksætter og udfører – hovedsageligt sammen med kredse. F.eks. at være sparringspartner for kredsene eller indgå i lokale udviklingsprojekter eller netværksdannelse blandt medlemmerne.
- **Videnssporet.** Det vil sige vurdering og analyse af, om foreningen kommer tættere på de mål, der er opsat med kongresvedtagelsen og de fem pejlemærker. Målet er at sikre en justering af indsatsen undervejs, så den understøtter realiseringen af arbejdstidsaftalerne.

STRATEGI FOR REALISERING

Hovedstyrelsen vedtog i oktober 2021 en strategi for realisering af arbejdstidsaftalerne. En strategi som har til formål at sætte fælles retning for, at foreningen på alle niveauer tager sin del af ansvaret for, at målsætningerne i kongresvedtagelsen fra 23. september 2020 om implementering af A20 indfris.

Strategien indebærer, at kredsene i samarbejde med foreningen centralt vurderer, hvordan målsætningerne for realiseringen af arbejdstidsaftalerne bedst kan indfris i den lokale kontekst. Realiseringen af arbejdstidsaftalerne kan enten ske gennem lokale processer og gensidige forpligtelser eller gennem arbejdstidsaftalerne i samspil med en lokal aftale. Forudsætningen for at realisere arbejdstidsaftalerne er, at der skabes et forpligtende samarbejde mellem de lokale aftalparter, at der er en vilje til at understøtte og udbygge dette samarbejde, og at der sker forbedringer i lærernes arbejdssituation i overensstemmelse med intentionerne i arbejdstidsaftalerne. Lokal aftaler er således ikke et mål i sig selv.

'INDSATSER OG AKTIVITETER'

I foråret 2022 afholdt DLF regionale møder for kredsene om arbejdstid. I fællesskab med Skolelederforeningen blev der afholdt webinarer for skoleledere og tillidsrepræsentanter om arbejdet med skoleplanen og god skoleudvikling. Foreningen afholdt ligeledes webinarer for tillidsrepræsentanter om opgaveoversigten og nyuddannede og har løbende udarbejdet materialer om de forskellige aftaleelementer til vidensbanken i DLF InSite. Der er stor opmærksomhed på, at aftalen realiseres i alle kommuner og på alle skoler/arbejdspladser. Mange er godt i gang med at realisere aftalens bestemmelser, og DLF centralt har sparret med de lokale kredse om aftalens forskellige elementer. Ikke alle steder er man kommet lige fra nemt fra start. Her er foreningen i tæt dialog med de lokale kredse.

Arbejdstidsaftalen på det statslige område blev fuldt gældende fra 1. august 2022. Foreningen har i forbindelse med realiseringen af arbejdstidsaftalen været medarrangør af fællesmøder om arbejdstid for de statslige skoleformer.

Kongressen vedtog i efteråret 2022, at alle dele af Danmarks Lærerforening i et tæt og forpligtende samarbejde med relevante parter vil insistere på parternes vedholdende realisering af arbejdstidsaftalernes intentioner og konkrete

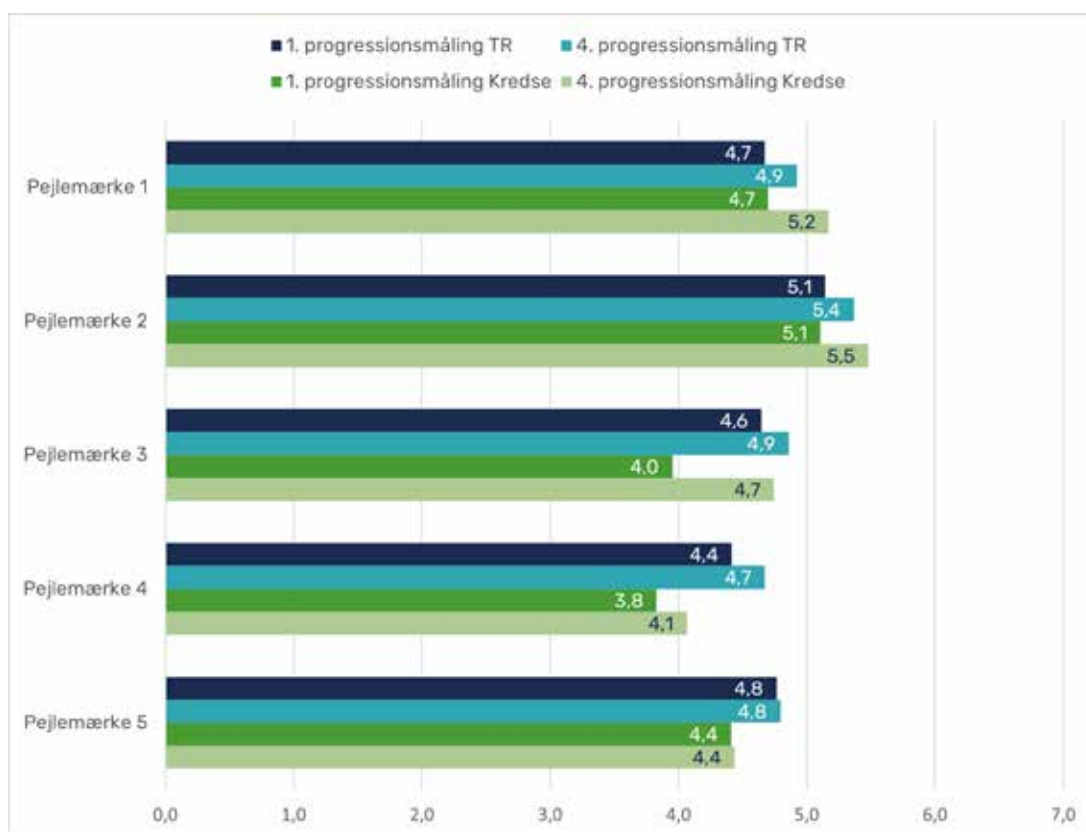
bestemmelser for derved at fastholde og udvikle de indflydelsesrum, aftalerne har givet.

Hovedstyrelsen besluttede allerede tilbage i 2021 at bevillige en ramme på 5 mio. kr. til at styrke samarbejdet mellem de lokale parter gennem fælles aktiviteter med det formål at understøtte realiseringen af arbejdstidsaftalerne. Aktiviteterne skal ses som en del af foreningens tilgang med stærkere samarbejde som den bedste vej til at skabe konkrete resultater for medlemmerne og for skolen. Puljen er blevet søgt af 18 kredse til aktiviteter, der styrker det lokale samarbejde. Puljen er f.eks. blevet anvendt til temadage og arrangementer med deltagelse af lokalpolitikere, forvaltning og skoleledere. Nogle arrangementer har været en del af et lokalt 'Sammen om Skolen'-arbejde, mens andre arrangementer indgik som del af § 3 i A20 om samarbejde på tværs af kommune- og skoleniveau. Et andet element i foreningens arbejde er, at kredsene fire gange årligt kan ansøge om et forløb, hvor kredsene i samarbejde med konsulent fra sekretariatet arbejder med at realisere aftalens bestemmelser med det formål, at medlemmerne oplever positive forandringer på egen arbejdsplads. Dette arbejde er yderligere prioriteret i 2022.

OPFØLGNING PÅ REALISERINGEN AF ARBEJDESTIDSAFTALERNE

Generelt tegner der sig et billede af, at Danmarks Lærerforening siden 2020 bevæger sig i den rigtige retning i forhold til pejlemærkerne. Det er en bevægelse, som kan ses i bl.a. progressionsmålingen og A20-arbejdsgruppens indsamling af fortællinger.

Realiseringen af arbejdstidsaftalerne følges gennem en progressionsmåling tilrettelagt som en halvårlig spørgeskemaundersøgelse blandt kredse og tillidsrepræsentanter. Målingen er bygget op om de fem pejlemærker og måler på de resultater, der opnås, de ændringer, der sker og de forudsætninger, hhv. tillidsrepræsentanter og kredse har for at realisere arbejdstidsaftalerne. Resultaterne af progressionsmålingen viser en positiv udvikling fra første måling gennemført i sommeren 2021 til fjerde måling gennemført i foråret 2023. Såvel kredse som tillidsrepræsentanter oplever en fremgang på pejlemærke 1,2,3 og 4. På pejlemærke 5 oplever kredse og tillidsrepræsentanter hverken fremgang eller tilbagegang.

I de fire målinger har der været deltagelse fra i gennemsnit 938 tillidsrepræsentanter, og samtlige kredse har deltaget i målingerne. De lokale resultater af målingerne er delt med kredsene til brug for deres arbejde med realiseringen af arbejdstidsaftalerne.

Realiseringen af arbejdstidsaftalerne følges også af en arbejdsgruppe, som hovedstyrelsen nedsatte i maj 2021. Arbejdsgruppen består af kredsstyrelsesmedlemmer udpeget af de forpligtende kredsamarbejder, TR'er, hovedstyrelsesmedlemmer og et forretningsudvalgsmedlem, som mødes hvert halve år med det femte møde i oktober 2023. Frem til nu har medlemmerne af gruppen indsamlet over 300 fortællinger fra primært tillidsvalgte og medlemmer men også fra enkelte skoleledere. Fortællingerne stiller skarpt på realiseringen arbejdstidsaftalerne lokalt (både på kreds- og skoleniveau) og tilbyder både konkrete handlemuligheder til at understøtte aftalens elementer og giver for eningen blik for, hvilke barrierer realiseringen af aftalen møder lokalt.

Helt konkret viser fortællingerne, hvordan der mange steder begynder at være et godt samarbejde omkring skoleplanen og om, hvordan samarbejdet udmønter sig i konkrete forbedringer i lærernes arbejdsliv. Det kan være: flere tolærer-

timer, timer til klasselærerrollen, mere individuel forberedelsestid eller tidlig indsats overfor specialelever. Det er alt sammen noget, som flugter med den fremgang, progressionsmålingen viser. I forlængelse heraf har arbejdsgruppen løbende arbejdet med fortællinger, som er sendt ud bredt i foreningen til inspiration på såvel kredskontorerne som for tillidsrepræsentanter på skolerne. Arbejdsgruppen har ligeledes givet input til hovedstyrelsen i form af bl.a. særlige opmærksomhedspunkter i arbejdet med at justere på de indsatser, foreningen sætter i gang for at understøtte aftalen.

Samtidig med progressionsmålingen og A20-arbejdsgruppens indsamling af fortællinger har tillidsrepræsentanter systematisk registreret, hvordan lærere og børnehaveklasselederes arbejdstid er planlagt. Registreringerne har medført, at kredse og tillidsrepræsentanter kan arbejde målrettet med forbedringer af områder som forberedelsestid, tillidsrepræsentantens tid til opgaven, sammenhængen mellem det aftalte og det faktisk planlagte m.m. Samtidig har Danmarks Lærerforening fået værdifulde data om eksempelvis forholdet mellem undervisning og forberedelse, deltidsbeskæftigedes opgavefordeling og lokale og regionale forskellige i opgavetilrettelæggelsen.

SKOLEN OG LÆRERNE 8

SAMMEN OM SKOLEN – FOLKETINGSVÅLG OG NY MINISTER

Med 'Sammen om Skolen' har Danmarks Lærerforening fået etableret et velforankret nationalt samarbejde om folkeskolen. 'Sammen om Skolen' understøtter, at skoleudvikling sker i et forpligtende samarbejde præget af tillid på alle niveauer og mellem alle aktører om folkeskolen; lærere, pædagoger, elever, skoleledere, forældre, kommuner og politikere.

Som led i etableringen af 'Sammen om Skolen' har foreningen sammen med de øvrige parter i 'Sammen om Skolen' udarbejdet et fælles rammeoplysningspapir om samarbejdet i 'Sammen om Skolen'. Danmarks Lærerforening udgør sammen med undervisningsministeren, KL og Skolelederforeningen styregruppen for 'Sammen om Skolen'. Med 'Sammen om Skolen' har foreningen fået en unik mulighed for at bringe lærernes faglige stemme i spil og kvalificere udviklingen af folkeskolen. Det nationale samarbejde i 'Sammen om Skolen' har ligeledes bidraget til at inspirere til og styrke lokale 'Sammen om Skolen'-samarbejder.

Ved udskrivelsen af folketingsvalget 2022 skrev foreningen sammen med de øvrige parter i 'Sammen om Skolen' en opfordring til Christiansborg om at fortsætte 'Sammen om Skolen' efter valget. I forbindelse med regeringsskiftet stod 'Sammen om Skolen' sin prøve, eftersom det er skrevet ind i regeringsgrundlaget for den nye SVM-regering at, "folkeskolens udfordringer og mulige løsninger fortsat skal udvikles i samarbejde med parterne bag 'Sammen om Skolen'". Samarbejdet er derfor genstartet med Mathias Tesfaye som ny undervisningsminister og med en række nye ordførere på undervisningsområdet.

PRAKTISK ORIENTERET FOLKESKOLE

Der har over de seneste regeringsperioder været et stort politisk ønske om at udvikle skolen i en mere praktisk retning bl.a. med henblik på at få flere til at tage en erhvervsuddannelse. Den nuværende regering ønsker, at der bliver skabt en anden balance mellem bogligt, kreativt og praktisk indhold i skolen og flere muligheder for erhvervspraktik og mesterlære. Under den forrige regering blev der bl.a. gennemført en inddragelsesproces med besøg i udvalgte kommuner og møder med ministeren, hvor foreningen har peget på væsentlige udfordringer og mulig-

heder i relation til udvikling af en mere praktisk orienteret folkeskole.

DLF bakker op om at styrke praktiske og kreative elementer i undervisningen, fordi det vil bidrage til at gøre undervisningen bedre og mere motiverende. Foreningen ser udviklingen af en mere praktisk orienteret skole som en del af alle elevers almene dannelse og folkeskolens formål. Foreningen deler analysen af, at undervisningen i folkeskolen er kommet for langt over i et bogligt og akademisk spor. Det skyldes bl.a. et mangeårigt fokus på karakterer, test, prøver og karakterbestemte optagelseskrav til ungdomsuddannelserne.

Samtidig med at DLF aktivt bakker op om udviklingen af en mere praktisk orienteret skole, er det vigtigt at fastholde, at det er folkeskolens opgave at gøre eleverne klar til videre uddannelse – det er derimod ikke skolens opgave at pege eleverne i en bestemt retning.

ANTI-MOBBEBESTEMMELSERNE

Den 23. juni 2022 fremlagde Danmarks Lærerforening sammen med de øvrige parter i 'Sammen om Skolen' et bud på, hvordan rammerne for at fremme skolernes arbejde med trivsel samt forebyggelse af og tidlig håndtering af mobbesituationer kan forbedres. Foreningen har haft fokus på vejledning og mediering samt på at formindske dokumentationstunge sagsgange.

DANMARKS LÆRERFORENING SARBEJDE MED ET NYT EVALUERINGS- OG BEDØMMELSESSYSTEM

Som led i den politiske aftale om et nyt evaluering- og bedømmelsessystem i folkeskolen har foreningen engageret sig i en række aktiviteter for at kvalificere udmøntningen og implementeringen af aftalens forskellige elementer.

MEDDELELSSEBOGEN

Parterne om skolen udarbejdede på baggrund af den politiske forligstekst indholdsmæssige opmærksomheder til implementering af meddelelsesbogen, som efterfølgende blev drøftet med henblik på afklaring. Det har været vigtigt for DLF, at der er lokal frihed til at udvikle, opbevare og anvende meddelelsesbogen. Foreningen har været involveret i udarbejdelsen af vejledningen og afholdt i september 2022 et webinar i

samarbejde med Skolelederforeningen og Skole og Forældre, hvor de lovgivningsmæssige rammer blev gennemgået efterfulgt af en forskers syn på meddelelsesbogens muligheder i forhold til elevplanerne.

SKOLEUDVIKLINGSSAMTALEN

I forbindelse med aftalen om det kommende evaluering- og bedømmelsessystem var et af de væsentlige elementer en afklaring af, hvordan man kan sikre kvaliteten på den enkelte skole på en brugbar og konstruktiv måde. Hidtil havde der været kvalitetsrapporten - en stor skriftlig afrapportering fra skolelederen til kommunalbestyrelsen. Foreningen ønskede sammen med Skolelederforeningen og KL at ændre det til et forpligtende samarbejde og dialog om kvaliteten og udviklingen af skolen. Derfor mener foreningen, at den nye skoleudviklingssamtale er et vigtigt skridt i det lokale samarbejde for at sikre, at skoleudvikling sker med vigtig inddragelse af lærerens stemme. Ideen stammer fra kredse, som allerede før den politiske aftale havde et lignende system i deres kommune.

UPV

DLF har sammen med skolens øvrige parter og repræsentanter for ungdomsuddannelserne sidet i en arbejdsgruppe, der har givet anbefalinger til en ny model for uddannelsesparathedsvurderingerne. Foreningen har i arbejdsgruppen bl.a. argumenteret for, at de personlige og sociale forudsætninger bør udgå som kriterier for optagelse, og at der fremover skal mere fokus på elevens afklaring og den individuelle dialog mellem elev, vejleder, lærer og forældre og mindre fokus på vurdering. Foreningen har argumenteret for, at den sammenhængende plan for elevens overgang til ungdomsuddannelse bør styrkes.

UDVIKLINGSLISTEN

Det var et politisk ønske fra regeringen og dele af forligskredsen, at der blev lavet en udviklingsliste, som havde til formål at identificere de skoler, der nærmer sig et kvalitetstilsyn. Helt konkret skulle man finde de 10 procent dårligste skoler, som ikke var på kvalitetstilsynslisten endnu. I aftalen fremgik det, at parterne ville

blive involveret i at bestemme, hvilke indikatorer skolerne skulle findes ud fra.

Danmarks Lærerforening har sammen med de andre parter forsat argumenteret for, at udviklingslisten ikke var en hensigtsmæssig tilgang til arbejdet med kvalitet i skolen. Derfor er foreningen meget tilfreds med, at forligskredsen har valgt at ændre loven igen, således at udviklingslisten slettes, så der ikke længere vil findes sådan en liste.

TEST OG EVALUERINGSBANKEN

Et element i aftalen om et nyt evaluering- og bedømmelsessystem har været at etablere en test- og evalueringssbank på emu.dk for at understøtte en stærk test- og evalueringsspraksis på skolerne. Evalueringssbanken på emu.dk indeholder således både frivillige test og andre evalueringssmaterialer, som kan bidrage til lærernes pædagogiske og didaktiske arbejde i undervisningen. DLF har bidraget med input til, hvordan evalueringssbanken kan understøtte en styrket formativ evalueringsskultur.

NATIONALE FÆRDIGHEDSTEST

I forbindelse med udviklingen af de kommende nationale obligatoriske og frivillige færdighedstest har Børne- og Undervisningsministeriet etableret en ekspertgruppe. Danmarks Lærerforening har udpeget seks lærerrepræsentanter til ekspertgruppen, der sammen med repræsentanter for ledelse og forvaltning samt repræsentanter for forsknings- og vidensmiljøerne skal give anbefalinger til rammerne for testene.

Foreningen indgår i en følgegruppe, der skal give input til ekspertgruppen og vil også blive inddraget i det resterende arbejde med at udvikle testene frem mod skoleåret 2026/2027, hvor testene indføres.

NYUDDANNEDE LÆRERE

Foreningens "Strategi for uddannede lærere i folkeskolen i 2030" har et særligt fokus på nyuddannede lærere. Mange nyuddannede lærere oplever de første år af deres lærerliv som overvældende og svære, og alt for mange opgiver og forlader folkeskolen og lærerprofessionen; et frafald der har negative konsekvenser for både elever, kollegaer, de nyuddannede lærere selv og for samfundet generelt. Også for at sikre tilstrækkeligt med uddannede lærere i folkesko-

len i 2030 er det derfor vigtigt at sikre alle nyuddannede lærere gode lærerstartsordninger, der kan støtte de nyuddannede i at få en positiv start på lærerlivet.

DLF har derfor fortsat haft fokus på nyuddannede lærere og overgangen fra læreruddannelse til professionen; både centralt og lokalt. A20 indeholder et afsnit om nyuddannede lærere, og mange kommuner og kredse har i perioden indgået lokale aftaler, der indeholder forskellige elementer, der skal støtte de nyuddannede f.eks. mentorordninger, introforløb og reducereret undervisningstimetale.

For at understøtte videndeling har lokale tiltag for nyuddannede lærere været tema for samtalesalonen på årets konference for pædagogisk ansvarlige i kredsene. Der er dog fortsat store lokale forskelle på, hvordan nyuddannedes første år i professionen prioriteres, og foreningen arbejder i forskellige spor for en national lærerstartsordning. Set i det lys er det også meget positivt, at læreruddannelsesaftalen fra 2022 indeholder et afsnit om at styrke overgangen fra uddannelse til lærergerning. Ifølge aftalen vil børne- og undervisningsministeren sammen med uddannelses- og forskningsministeren indkalde til drøftelser herom.

Danmarks Lærerforening deltager sammen med en række nordiske lærerfagforeninger og forskningsinstitutioner i et Nordplus-støttet projekt, som har til formål at udvikle viden, samarbejde og netværk på tværs af lande og sektorer om lærerstartsordninger i Norden. Projektet er dermed en platform for samarbejde og videndeling med henblik på politisk at påvirke arbejdet for at få gode ordninger for nyuddannede lærere i Norden. Som en del af projektet afholdt foreningen i 2022 i samarbejde med VIA UC to velbesøgte konferencer om "Bæredygtige lærerstartsordninger", hvor viden fra projektet blev delt med læreruddannere, kredsrepræsentanter, forvaltningsansatte, praktiklærere, lokalpolitikere, studerende m.fl.

Parterne (KL og LC/DLF) aftalte ved OK21 at igangsætte et AUA-projekt om nyuddannede. Projektet har til formål at give kommunerne inspiration til tiltag, der kan støtte nyuddannede lærere i deres nye job og deres udvikling i lærerprofessionen.

Projektet er opdelt i to faser. I projektets første fase, der er afsluttet maj 2023, har parterne udviklet et inspirationskatalog/eksempelsamling, som viser forskellige eksempler på, hvordan man kan støtte den nyuddannede i overgangen

til første job og give den nyuddannede en god start på lærerjobbet.

Inspirationskataloget/eksempelsamlingen er blevet til i et samarbejde med forskere, repræsentanter fra kommuners skoleforvaltning, lokale afdelinger af skolelederforeningen samt lokale kredse af Danmarks Lærerforening og Uddannelsesforbundet. Inspirationskataloget/eksempelsamlingens formål er at inspirere skoleforvaltninger og skoleledere i deres arbejde med at støtte nyuddannede lærere.

I projektets anden fase er der udbudt procesunderstøttelse til et antal kommuner, der ønsker at styrke deres arbejde med nyuddannede. Formålet er, at kommunernes fokus på at hjælpe nyuddannede ind i professionen styrkes og kvalificeres med udgangspunkt i eksempelsamlingen og viden fra forskning på området.

NY LÆRERUDDANNELSE OG INTEGRERET PRAKTIK

Der har i de forløbne år været stort politisk fokus på læreruddannelsen. Udviklingsgruppen for læreruddannelsen blev nedsat af uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe Jørgensen i december 2020 med den opgave at komme med forslag til fremtidens læreruddannelse. DLF deltog i udviklingsgruppens meget intense arbejde sammen med KL, Danske Professionshøjskoler og LL med et sigte på at sikre væsentlige forbedringer af læreruddannelsen.

Udviklingsgruppen fremlagde sit arbejde for forligskredsen bag læreruddannelsen i december 2021, og en aftale om ny læreruddannelse blev indgået i september 2022. Den nye læreruddannelsesbekendtgørelse blev udstedt i april 2023 med virkning fra august 2023, hvor de første studerende på den nye uddannelse begynder.

Den ny læreruddannelse indebærer en række meget konkrete forbedringer af læreruddannelsen, blandt andet et opgør med den moduliserede, læringsmålstyrede og individualiserede uddannelse til fordel for en mere professionsrettet uddannelse med styrkelse af lærerens grundfaglighed, flere undervisningstimer til de studerende, bedre progression, mere faglig fordybelse, genindførelse af specialpædagogik og dansk som andetsprog som undervisningsfag samt en bredere formålsparagraf.

Samtidig indebærer den ny læreruddannelse en række meget ambitiøse forbedringer af de studerendes praktik. Praktikken udvides fra 30 til 40 ECTS-point, og de studerende skal fremover i

praktik på alle fire studieår. Med den nye læreruddannelse er praktik ikke længere et selvstændigt fag men et integreret element i alle læreruddannelsens fag i tæt samarbejde med praktikskolerne. Hermed styrkes sammenhæng mellem teori og praksis, og praktikskoler og kommuner får i højere grad et meduddanneransvar. Det stiller nye krav til samarbejdet mellem kommuner, praktikskoler, praktiklærere og læreruddannelse både på nationalt og lokalt niveau. Realisering af ambitionerne i forhold til integreret praktik bliver dermed et vigtigt fokus for Danmarks Lærerforenings arbejde i de kommende år og et væsentligt fokus i det nye 'Forum for læreruddannelsen'.

Foreningen har i hele perioden i samarbejde med LL været meget tæt involveret i udviklingen af den nye læreruddannelse, der er blevet til i et værdifuldt partssamarbejde mellem læreruddannelsens væsentligste interessenter. Dette partnerskabssamarbejde fortsætter bl.a. i 'Forum for læreruddannelsen', som er et af resultaterne af læreruddannelsesaftalen. Her vil foreningen og LL sammen med læreruddannelsens øvrige vigtige interessenter bidrage til arbejdet med at følge og understøtte læreruddannelsen med fokus på læreruddannelsens status og udviklingsbehov.

KL og LC/DLF aftalte ved OK21 et projekt om praktikaftalen. Projektet er inddelt i to faser. Første fase, der vedrører afdækning af rammer og omkostninger for praktikaftalen, forventes afsluttet i efteråret 2023, hvorefter afdækningen vil danne grundlag for det videre arbejde i fase 2.

Anden fase, der omhandler modernisering af praktikaftalen, er påbegyndt primo 2023 og forventes afsluttet senest ved udgangen af 2023. På baggrund af afdækningen i fase 1 udarbejder KL og LC mulige principper eller modeller for en fornyet praktikaftale. Målet er at forny den eksisterende praktikaftale om aflønning af varetagelse af praktikopgaver i overenskomstperioden og senest i forbindelse med OK24.

Succeskriterier for projektet er:

- Kvalificeret afdækning af omkostninger i forhold til lærere og lederes varetagelse af praktikopgaver.
- Parterne har et fælles billede af rammerne for praktikken, og hvordan praktikken tilrettelægges; herunder vejledningsopgaver, undervisningsopgaver, ledelses- og koordineringsopgaver, uddannelsesniveaue for praktiklærere

samt samarbejdet mellem professionshøjskoler og praktikskoler mv.

- Parterne kan fremlægge udkast til modeller for modernisering og forenkling af vilkår for varetagelse af praktikopgaver i læreruddannelsen; og herunder fremlægge konkret forslag til ny aftale.

INKLUSION

I 'Sammen om Skolen' var det et fælles ønske blandt alle parter, at et af de første temaer, som blev bragt op, skulle være inklusion. Derfor blev der nedsat en arbejdsgruppe, som skulle tilrettelægge en temamøderække. Der blev planlagt fem møder, som med hvert deres perspektiv ville sikre en nuanceret tilgang til drøftelserne. Møderækken i 'Sammen om Skolen' blev igangsat og sikrede fortællinger fra praksis og fra forskningen. Efter folketingsvalget er dette tema dog blevet rykket til efter 'praktisk skole'-temaet. Danmarks Lærerforening arbejder forsat for, at inklusion bliver taget op i den nærmeste fremtid i regi af 'Sammen om Skolen'.

Inklusion er en af de største udfordringer for den danske folkeskole. Det er både en didaktisk/pædagogisk og arbejdsmiljømæssig udfordring, der har foreningens største bevågenhed. Kongressen vedtog i 2021 at igangsætte et arbejde med udarbejdelse af en 'inklusionstjekliste'. Denne 'tjekliste' er senere blevet døbt 'Samarbejde om inklusion – et inspirationsmateriale'. Materialet blev præsenteret på kongressen 2022.

Materialet blev til efter et grundigt involverende arbejde med input fra langt de fleste kredse, møder med de pædagogiske ansvarlige, skolebesøg og lyttemøder med medlemmer mv. Materialet består af en model og en række centrale temaer med spørgsmål, der kan arbejdes med på forskellige niveauer for i samarbejde at finde mere varige løsninger.

Der er temaer og spørgsmål til kollegialt niveau, skoleniveau og kommuneniveau. Titlen på materialet indikerer behovet for samarbejde om den komplekse problemstilling på alle niveauer. Budskabet i materialet er, at inklusion er en fælles opgave, hvor ingen skal opleve at stå alene med en opgave, man ikke kan løse. Hvis problemet er så stort, at man ikke kan løse det på det niveau, man løser opgaven på, skal det kunne bringes videre til det næste niveau, der kan tage ansvar.

Materialet er tilgængeligt i en digital udgave på dlf.org/inklusion og er blevet brugt på skolerne og i kredsene. Desuden er materialet blevet præsenteret på KL's Børne – og ungetopmøde 26.-27. januar 2023. Også på topmødet blev der taget godt imod materialet fra både politikere og skolefolk, der kvitterede med beskeden om, at det også i deres kommune er en prioriteret opgave. Det er foreningens opfattelse, at der med materialet er taget fat i en vigtig debat, både om det didaktiske/pædagogiske og om det arbejdsmiljømæssige aspekt med at finde mere holdbare løsninger.

UNDERVISNING AF ELEVER FRA UKRAINE

Siden februar 2022 er 5.381 nyankomne elever fra Ukraine blevet indskrevet i skoler landet over. I marts 2022 blev 'Lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine' vedtaget, også kaldet 'særloven'. Igen i maj 2022 blev der vedtaget en række love med det formål at give kommuner og skoler øget fleksibilitet i forhold til modtagelsen og undervisningen af elever fra Ukraine. Danmarks Lærerforening har i den forbindelse vejledt kredsene om de forskellige særregler på området og har indsamlet erfaringer fra kredsene. Der er udsendt tre kredsudsendelser i 2022. Derudover har foreningen gennemført en kredsundersøgelse om modtagelsen af ukrainske elever. Endelig har DLF deltaget i BUVM's sektorpartnerskabsmøder om status, udfordringer og behov i forbindelse med modtagelsen og undervisningen af elever fra Ukraine.

FRIHEDSFORSØG OG FRIHEDSDAGSORDEN

Regeringen vedtog i efteråret 2020 at indgå velfærdsaftaler med en række kommuner, hvor medarbejdere, ledere og borgere sættes mest muligt fri af statslig og kommunal regulering for at udvikle velfærden og skabe større lokalt handlerum.

På folkeskoleområdet blev der indgået velfærdsaftaler med Esbjerg Kommune og Holbæk Kommune.

I de to kommuner fraviges statslige og kommunale regler i videst muligt omfang i en treårig forsøgsperiode. Udgangspunktet for velfærdsaftalerne på folkeskoleområdet er frihed fra folkeskoleloven og tilhørende bekendtgørelser

samt reglerne om uddannelsesparathedsvurdering (UPV) i lov om kommunal indsats for unge under 25 år. Det var afgørende for aftalepartierne, at mest mulig frihed gives til de enkelte skoler; herunder skoleledelsen og det undervisende personale. Der er nogle få centrale hegnspæle, som kommuner og folkeskoler fortsat skal efterleve.

Kredsene i Holbæk og Esbjerg har i den forbindelse haft en helt særlig rolle og har også på mange forskellige måder bidraget til en fælles refleksion vedrørende muligheder og opmærksomhedspunkter. Foreningen og de to kredse har løbende afholdt gensidige orienteringsmøder, hvilket har understøttet den nationale dagsorden i forhold til frihed. Det har stor betydning at kunne bruge erfaringerne fra de to frihedsforsøg i arbejdet med den nationale frihedsdagsorden.

I sin nytårstale 2022 lagde statsminister Mette Frederiksen op til, at de velfærdsforsøg, der er i gang i syv kommuner, skal udvides til hele landet. Det resulterede i, at der i regi af 'Sammen om skolen' i foråret 2022 blev igangsat forhandlinger vedrørende eventuelle hegnspæle i de kommende velfærdsaftaler. Erfaringerne fra frihedsforsøgene i Esbjerg og Holbæk dannede grundlaget for disse forhandlinger. Foreningen bidrog sammen med KL og Skolelederforeningen med fælles forslag til principper og hegnspæle vedrørende frihed på skoleområdet. Disse forhandlinger gik midlertidigt i stå.

Efterfølgende blev der i regeringsgrundlaget lagt op til, at frihedsdagsordenen skal udbredes til hele landet, men at man tager et område ad gangen. Der er lagt op til at indsatsen skal begynde på ældreområdet og først senere forventes det, at man tager fat på skoleområdet. Det har imidlertid sat gang i en fornyet diskussion blandt parterne omkring skolen. DLF har derfor, som forberedelse, indgået i et samarbejde med KL og andre centrale aktører på kommunale velfærdsområder om at lave en overordnet pjece som beskriver, hvad formålet bør være med den øgede frihed. Se pjecen på kl.dk "[Fælles perspektiver på frisættelse](#)".

PROJEKT OM 'DIALOG OM SKOLEUDVIKLING'

Ved OK21 blev det besluttet at igangsætte fire projekter. Det ene af disse projekter var 'Dialog om skoleudvikling', som var en forsættelse af et projekt, der startede under 'Ny Start'. Projektet 'Dialog om skoleudvikling' er et partnerskab mel-

lem Danmarks Lærerforening, KL, Skolelederforeningen og Børne- og Kulturchefforeningen. Som en del af projektet udviklede de eksterne konsulenter Line Arnmark og Klaus Majgaard seks virksomme mekanismer vedr. det kommunale samarbejde om skoleudvikling sammen med fire kredse og kommuner. Foreningen har efterfølgende udbredt de seks mekanismer i diverse materialer, konferencer, webinarer, kredsformandsmøder og projekter.

Efter OK21 er Arnmark og Majgaard fortsat som sparringspartnere på projektet, og der er bl.a. lavet en materialepakke, som den enkelte kommune kan anvende i dialogen med deres byråd og relevante udvalg. Materialet består af en præsentation og nogle små film, som man kan vise kommunalpolitikere, samt et antal spørgsmål, der skal understøtte den lokale dialog om rolle- og kasketbevidsthed som aktør i folkeskolens værdikæde - hvad kalder opgaven og mekanismerne på fra hver især? Materialet blev præsenteret på et webinar i juni 2022 med oplæg af repræsentanter fra kredse og kommuner fra Albertslund og Nyborg samt Klaus Majgaard og Line Arnmark.

Der er efterfølgende afholdt tre seminarer faciliteret af Majgaard og Arnmark for kommuner, der ønsker at arbejde med at etablere et partnerskab på tværs af skolens centrale parter samt arbejde med de seks mekanismer. Indholdet af disse seminarer er dermed kombineret med inspiration til at lave et lokalt 'Sammen om Skolen'. 37 kommuner har deltaget med aktører fra byråd, forvaltning, kreds, skoleledere, TR og skolebestyrelse.

DIGITALISERING OG TEKNOLOGIFORSTÅELSE

Kongressen vedtog i 2021, at digitalisering skal have et skærpet fokus i foreningens arbejde, således at DLF centralt og kredsene får bedre forudsætninger for at agere proaktivt i forhold til den digitale udvikling. Det blev vedtaget, at hovedstyrelsen i samarbejde med kredsene skulle igangsætte et arbejde med at skabe bedre sammenhæng mellem foreningens politikker i relation til digitalisering og kredsenes behov i dialogen med politikere, forvaltninger, skoleledere og medlemmer. På baggrund af dialogmøder med kredsrepræsentanter har kongresvedtagelsen udmøntet sig i en række indsatser:

- Inspirationsmateriale til kredsens lokale arbejde og samarbejde i relation til digitalisering
- Digitaliseringsnetværk for kredsrepræsentanter
- Opdatering af politikpapir om digitalisering
- Formidlingsvenlig folder om GDPR.

Inspirationsmaterialet og det opdaterede politikpapir er sammen med øvrige dokumenter om digitalisering samlet på DLF InSite for at fremme tilgængelighed og overblik for kredsene.

DLF arbejder fortsat for, at teknologiforståelse indføres som faglighed i folkeskolen. Foreningen søger at påvirke beslutningstagere gennem bl.a. aktiv deltagelse i den nationale 'Alliance for digital teknologiforståelse', foretræde for Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg samt deltagelse i den offentlige debat gennem bl.a. debatindlæg, paneldebatter mv.

FREMFÆRD

KL og Forhandlingsfællesskabet har en målsætning om gennem overenskomstsamarbejdet i Fremfærd at deltage og medvirke i aktiviteter, der kan bidrage til at styrke udviklingsarbejdet om den kommunale opgaveløsning og de kommunale arbejdspladser. Formålet med samarbejdet er at udvikle metoder til afbureaukratisering, der tilgodeser trivsel, kvalitet og økonomi. I dette arbejde med at udvikle velfærdssamfundets kerneopgaver er Danmarks Lærerforening løbende involveret i at igangsætte og deltage i projekter med fokus på kerneopgaverne omkring børn og unge. Der samarbejdes om projekterne med KL og de øvrige parter på det kommunale arbejdsmarked, og ambitionen er at nyttiggøre eksisterende praksisnær viden i hverdagen.

UDBREDELSE AF VIDEN OG ERFARINGER FRA PROJEKTET UDSYN I UDSKOLINGEN

Projektet 'Udsyn i udskolingen' fra 2016 satte fokus på den læringsorienterede vejledning om uddannelse og job i udskolingen. Det var et fælles projekt mellem KL, DLF og 17 folkeskoler, som blev finansieret af overenskomstmidler inden for 'Fremfærdsamarbejdet'. Læs mere om projektet her: [Udsyn i udskolingen \(vpt.dk\)](https://vpt.dk).

Projektets resultater er siden da blevet anvendt af mange kommuner og skoler i deres arbejde med at klæde eleverne på til at træffe et uddannelsesvalg. Samtidig har projektet haft indfly-

delse på den politiske debat, reformer, tiltag om overgangen til ungdomsuddannelse samt sammenhængen mellem undervisning og vejledning. Grundet den fortsat høje aktualitet bidrager foreningen sammen med KL til en yderligere formidling af projektets resultater i løbet af 2023-2024.

GRØN OMSTILLING

Kongressen vedtog i december 2020, at Danmarks Lærerforening sammen med medlemmer, forskere og andre interessenter skal arbejde for at støtte op om indsatsen for at sikre bæredygtighed og en grøn omstilling.

Et af målene for DLF's arbejde er at skabe konkrete ændringer hen mod grøn omstilling indadtil i organisationen, og derfor har foreningen i samarbejde med rådgivningsvirksomheden BetterGreen arbejdet på at lave et klimaregnskab, der analyserer sekretariatets samlede klimaaftryk. Derudover har Roskilde Lærerforening og Silkeborg Lærerforening bidraget som pilotkredse med henblik på at udarbejde et klimaregnskab for deres kredskontorer. Dette arbejde har dannet baggrund for udarbejdelsen af en grøn guide, som beskriver gode råd til den grønne omstilling i foreningens kredse og i sekretariatet. DLF har også bidraget til at udarbejde en guide til grøn omstilling på arbejdspladserne gennem engagementet i klimaalliancen 'Broen Til Fremtiden'.

Et andet mål for foreningen er at påvirke samfundets udvikling og støtte op om arbejdet med at inddrage bæredygtighed i undervisningen i folkeskolen. Danmarks Lærerforening har derfor siden februar 2022 været aktivt involveret i Uddannelse for Bæredygtig Udvikling (UBU), hvor otte partnerskaber med 80 organisationer på tværs af uddannelsessektoren blev etableret med støtte fra daværende undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil. Formålet med partnerskaberne på tværs af uddannelsessektoren er at sikre, at Folketinget og regeringen får kvalificeret vejledning om uddannelse for bæredygtig udvikling samt at sørge for en demokratisk forankring af den bæredygtige forandring af uddannelsessektoren. Første skridt på vejen var udarbejdelse af anbefalinger til, hvordan hele uddannelsessystemet kan udvikles i en bæredygtig retning. Anbefalingerne blev overrakt undervisningsministeren 21. september 2022. Foreningen har tovholderfunktionen i grundskolepartnerskabet.

Et tredje mål for DLF er at understøtte kredsenes arbejde med medlemsengagerende aktiviteter med relation til grøn omstilling og bæredygtighed. To millioner kroner er afsat til dette arbejde. Indtil videre har syv kredse arbejdet med at involvere medlemmer for herigennem at skabe fokus og engagement for den grønne dagsorden. Den 21. august 2023 blev der afholdt inspirationsmøde for kredse og lokale samarbejdspartnere med det formål at styrke det lokale samarbejde for at fremme bæredygtighed og grøn omstilling.

---

9 INTERNATIONALT ARBEJDE

SOLIDARITETSARBEJDE

Danmarks Lærerforening har i perioden fortsat partnerskabsprojektsamarbejdet med lærerforeninger i syv af verdens fattigste lande (Lesotho, Malawi, Burundi, Rwanda, Zanzibar, Liberia og Bolivia). Hovedformålet med partnerskabsprojekterne er at understøtte organisationerne i deres bestræbelser på at sikre lærerne bedre løn- og arbejdsforhold samt at styrke organisationernes indflydelse i uddannelsessektoren.

I Østafrika (herunder Burundi, Rwanda og Zanzibar) har man de senere år introduceret kompetencebaserede læreplaner modsat de tidligere indholdsbaseede læreplaner. Det betyder konkret, at fokus nu i højere grad er på, om eleverne udvikler de nødvendige kompetencer og faglige færdigheder fremfor at fokusere på deres paratviden. Med op til 100 elever i klasserne og sparsomme undervisningsmidler har lærerne dog store udfordringer med at løfte opgaven. Da denne problemstilling er en generel udfordring i hele Østafrika, har de nationale lærerforeninger et fælles behov for at kunne dokumentere det over for arbejdsgivere. Derfor har Danmarks Lærerforening medfinansieret en større undersøgelse på tværs af de østafrikanske lande, så de nationale lærerforeninger nu kan fremlægge rapporterede erfaringer og konkrete løsningsforslag til beslutningstagerne i deres respektive lande.

Som mange andre steder i verden er lærerfaget og lærernes status udfordret i de fleste afrikanske lande. For at fremme lærernes anseelse i Malawi har Danmarks Lærerforening støttet den nationale lærerforenings initiativ til at udvikle formelle etiske retningslinjer for lærerne – i samarbejde med undervisningsministeriet i Malawi. Et udkast til de etiske retningslinjer blev fremlagt og diskuteret på 150 lærermøder med i alt over 10.000 deltagere i alle dele af landet, inden de endelige retningslinjer blev tilrettet og godkendt af ministeriet.

Krigen i Ukraine har naturligvis påvirket de ukrainske lærerorganisationers arbejde fundamentalt. Education International har lagt mange kræfter i at sikre, at midlerne til de ukrainske lærerorganisationer, som de modtog gennem EI's Solidaritetsfond, bliver anvendt på den bedst mulige måde under svære forhold forårsaget af krigen. Danmarks Lærerforening har via solidaritetsfonden støttet de ukrainske lærerorganisationer med 100.000 kr. Lærerfagforeninger i Ukraines nabolande – ikke mindst i Polen – har påtaget sig en stor opgave med bl.a. at hjælpe kolleger fra Ukraine, som er kommet til

landet som flygtninge. Danmarks Lærerforenings næstformand har gennem sin plads som vicepræsident i ETUCE bidraget til det politiske og organisatoriske arbejde, som krig på europæisk jord medfører for ETUCes arbejde, og som har påvirket alle i regionen dybt.

KVALITETSUDDANNELSE FOR ALLE

FN's Verdensmål 4 om 'kvalitetsuddannelse for alle' er et væsentligt udgangspunkt for international uddannelsespolitik. Digital teknologi, kunstig intelligens, fonde og landes underfinansiering af uddannelse er alle katalysatorer for en øget grad af kommercialisering, der udfordrer forudsætningerne for at skabe kvalitetsuddannelse for alle i hele verden. Samlet set er kommercialisering fortsat en faktor i uddannelse, som ikke mindst er drevet af den øgede anvendelse af digitale teknologier i undervisnings- og uddannelsessektoren. Education International har fokus på at bekæmpe kommercialisering og fremme investeringer i offentlig uddannelse i deres to kampagner: 'Students before profit' og 'Go Public! Fund education'. Kampagnerne omfatter blandt andet konkrete indsatser, forskning og politisk interessevaretagelse. Danmarks Lærerforening støtter op om Education Internationals arbejde og understøtter det blandt andet gennem foreningens solidaritetsprojekter.

DIGITAL TEKNOLOGI

Der er fortsat et stigende politisk fokus globalt på digital teknologianvendelse i uddannelsessektoren. Det var en klar prioritet under pandemien, som nu er en grundsten i bl.a. OECD's og EU's uddannelsespolitikker. Særligt OECD har fokus på teknologivirkomhederne som vigtige aktører. Opmærksomheden på muligheder og udfordringer ved kunstig intelligens i uddannelsessektoren er accelereret med den foreløbige kulmination i form af lanceringen af ChatGPT. Det har dog også medført, at andre former for anvendelse af kunstig intelligens i uddannelse nu fylder mindre i debatten – f.eks. datahøstning fra elevens teknologianvendelse i uddannelsessammenhænge. Den hurtige udvikling har medført, at Education International og ETUCE har intensiveret deres indsatser på området (indsatser som Danmarks Lærerforening bakker op om og understøtter) og monitorerer udviklingen på området. Danmarks Lærerforening har gennem DLI (de danske lærerorganisationers samarbejde om internationale forhold) haft

enkelte indledende dialoger med danske europaparlamentarikere om de igangværende EU-initiativer; herunder forslaget til forordning om kunstig intelligens.

FONDE

Fonde spiller en væsentlig rolle i finansieringen af uddannelse globalt og i Danmark. I Global Partnership for Education (GPE) er LEGO Fonden nu den største fondsdonor. GPE er det største transnationale multi-stakeholder partnerskab, der støtter uddannelsessektoren i udviklingslande. Danmarks udenrigsministerium underskrev en partnerskabsaftale med LEGO Fonden i efteråret 2020, hvor parterne forpligter sig på at promovere 'learning through play' som en pædagogisk tilgang til uddannelse over for andre stater samt i udviklingslande og kriseområder. Som følge af aftalen gav Danmark og LEGO Fonden i januar 2022 hver 50 mio. kr. til pigers uddannelse i udviklingslande. Således understøtter fondene et vigtigt arbejde for flere midler til uddannelse globalt. Samtidig er der sket en eksplosiv stigning i fondenes økonomiske bidrag til uddannelse i Danmark. Fondsbidrag til grundskolen blev fra 2020 til 2021 mere end tredoblet fra 703 mio. kr. til 2,4 mia. kr. Danmarks Lærerforening har gennem sit arbejde i DLI opmærksomhed på den internationale udvikling på området. Herunder på de fondsfinansierede projekter og indsatsers betydning for frie fagprofessionelle valg og fri pædagogisk forskning – samt på de mere langsigtede effekter for finansiering af og demokratiske processer i uddannelsessektoren.

UDDANNELSE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

ETUCES EU-finansierede projekt 'Education trade unions for sustainable environmental development' har kortlagt de europæiske lærerorganisationernes initiativer inden for uddannelse for bæredygtig udvikling og understøttet den fortsatte udvikling heraf. Projektet har også styrket ETUCES politikudvikling på området i en periode, hvor EU har udarbejdet flere politiske initiativer der skal fremme uddannelse for bæredygtig udvikling i EU og i medlemsstaterne.

Danmarks Lærerforening har været en aktiv og drivende part som deltager i projektets ledelse, og foreningens initiativer inden for uddannelse for bæredygtig udvikling i Danmark (se afsnit om grøn omstilling) var vigtige eksempler i projektet. Samtidig fik Danmarks Lærerforening vigtig viden med sig fra initiativer i andre europæiske lande og lærerfagforeninger, som inddrages i foreningens arbejde i Danmark på området.

EN ATTRAKTIV LÆRERPROFESSION

En attraktiv lærerprofession med ordentlige løn- og arbejdsforhold og arbejdsmiljø samt engagerende og udviklende fagprofessionelle miljøer er en vigtig dagsorden på alle niveauer internationalt: nationalt, nordisk, europæisk og globalt. Således har politiske institutioner som FN, UNESCO, OECD, EU og Nordisk Ministerråd parallelt med Education International, ETUCE og Nordiska Lärarorganisationers Samråd (NLS) en attraktiv lærerprofession højt prioriteret; ikke mindst for at understøtte kvaliteten af uddannelse, fremme børn og unges trivsel og bekæmpe lærermanglen. En reel fremme af lærerprofessionens status og vilkår er dog fortsat en udfordring i mange lande. Danmarks Lærerforening har været en drivende kraft i udarbejdelsen af ETUCES forberedelser af kampagnen 'The attractiveness of the teaching profession', ligesom DLF har bidraget til NLS' analyserapport om status for kvalificerede lærere i de nordiske lande. Foreningen har også været en aktiv deltager og bidragsyder til det Nordplus-finansierede arbejde om nyuddannede lærere, der bl.a. omfatter publicering af en nordisk antologi om emnet, rundrejse til de nordiske lande med projektets resultater og præsentation på Nordic Educational Research Associations (NERA) konference i 2023.

I 2023 formandskabet for NLS; ledet af Danmarks Lærerforening. Temaet for formandskabsåret er 'Attraktionskraft för yrket och för organisationen i framtiden'. Foreningen har i forskellige nordiske sammenhænge i NLS, Nordisk Ministerråd og for nordiske lærerorganisationer holdt oplæg og indlæg om de danske erfaringer med 'Sammen om Skolen', om hvilke der har været stor interesse for i de andre nordiske lande.

Danmarks Lærerforening har deltaget i OECD's International Summit on the Teaching Profession (ISTP) i 2021, 2022 og 2023 – i 2023 desværre uden deltagelse af den danske undervisningsminister. ISTP afholdes i et samarbejde mellem OECD, Education International og værtslandet. Det er et unikt og afgørende topmøde mellem undervisningsministre og lederne af

lærerfagforeninger fra de deltagende lande, som udgør en vigtig ramme for at drøfte vigtige skolepolitiske dagsordener. I Danmark har der været tradition for at afholde et opfølgende arrangement for ministeren, lærerorganisationerne og andre aktører. Det har dog ikke været afholdt siden pandemien; senest på grund af valg til Folketinget i 2022.

DLF'S ØKONOMI 10

Hovedkassens økonomi er udfordret af stigende priser og lønninger. Ved en kombination af besparelser, tilpasninger og nye indtægter er det hidtil lykkedes at udsætte og nedbringe årlige underskud, samtidig med at DLF kun har justeret det centrale kontingent op en enkelt gang siden 2010. Det betyder, at det centrale kontingent som andel af en lærers løn reelt har været faldende i mange år, hvilket har været en bevidst strategi i foreningen.

Danmarks Lærerforening har været begunstiget af relativ lav inflation i en betydelig årrække. Den seneste tids inflationsudvikling med inflationsrater på omkring 8-10 pct. samt forventelige afledte stigninger i lønningerne medfører imidlertid et markant anderledes udgangspunkt for den økonomiske planlægning.

Med prognoser, som ikke inden for en overskuelig fremtid forudsiger tilbagevenden til tidligere tiders lavinflationssamfund, er det rettidig omhu for foreningen at forholde sig aktivt til en ny

økonomisk virkelighed. Fremskrives budgettet med de nuværende forventninger til fremtidig inflation uden ændringer i udgiftsniveauerne, vil hovedkassens egenkapital falde til et niveau i 2028, som ligger betydeligt under et forsvarligt minimum.

Danmarks Lærerforening har heldigvis et solidt udgangspunkt for at tage de nødvendige langsigtede beslutninger, som sikrer en fortsat stabil økonomi. I budgettet for 2024 foreslås det, at kontingentet kan stige med halvdelen af lønudviklingen, således at det fortsat ses, at en faldende andel af lærerlønnen går til kontingent. Herudover foreslås vedtægtsændringer, der gør det muligt at anvende en begrænset del af den fri kapitaltilvækst i Særlig Fond til at undgå kontingentstigninger - og endelig planlægges der med yderligere indtægter, tilpasninger og besparelser på hovedkassens budget. Samlet set vil disse tiltag sikre en stabil udvikling af hovedkassens egenkapital frem mod 2028.

---

11 FAGBLADET FOLKESKOLEN

Johnny Pedersen var lærer i Greve men blev uretmæssigt bortvist fra sit arbejde for krænkende adfærd mod elever. I starten af 2023 blev hans sag afgjort ved byretten. Johnny Pedersen skulle aldrig have været bortvist, og kommunen skal betale erstatning for de alvorlige psykiske mén, anklagerne har efterladt. Det er blevet opgjort, at Johnny har tabt op til 85 procent af sin erhvervsevne. Han kommer aldrig til at arbejde med børn igen.

Sagen om Johnny Pedersen er en af de mange sager, som Fagbladet Folkeskolen beskriver i serien om beskyldninger mod lærere. Over flere måneder har mediet afdækket et gabende hul i retssikkerheden.

Den undersøgende og kritiske journalistik er en vigtig del af Fagbladet Folkeskolens berettigelse. Men sagen viser også, at Folkeskolen kan mere end bare at afdække problemerne. Redaktionen bragte de vigtigste parter på området sammen med en fælles opgave: Find løsninger, I kan blive enige om. De løsninger har Folkeskolen taget med til Christiansborg. For de kritiske historier skal ende med at lave hverdagen om for lærerne.

Fagbladet Folkeskolen vandt endnu en gang fagmediernes fineste pris, Anders Bording-prisen, i 2022. Denne gang var det for afsløringerne af omgåelse af regler og intimidering af lærere på Søndervangskolen i Aarhus.

DET LÆRERNÆRE INDHOLD

Det er ikke kun hårde afsløringer, som er vigtige for Folkeskolen. De lærernære historier er mindst lige så meget en del af mediets DNA: Reportager fra skolerne, debatindlæg om folkeskolen, blogs fra kollegernes hverdag. Og det indhold kunne aldrig blive til uden læserne.

Folkeskolen har omkring 200 bloggere, som hver dag bidrager med kvalitetsindhold. Det kan være alt fra gode råd og erfaringer til skarpe holdninger om afskaffelsen af 10. klasse. "De største problemer med læreruddannelsen" af lærer Jens Raahauge var for eksempel sidste års mest læste blogindlæg.

"Hvorfor har du skældt mit barn ud?" var det næstmest læste blogindlæg. Med udgangspunkt i en vred besked på Aula beskrev Kristina Malmer Rasmussen, hvordan man som lærer kan sætte grænser for eleverne på en skæld-ud-fri skole. Fælles for Folkeskolens blogindlæg er, at de er skrevet af kolleger med noget på hjerte, og som ved noget om det, de skriver om.

DE FAGLIGE NETVÆRK RELANCERET

Netop det indhold, som er tæt på lærernes faglighed, vil Folkeskolen lave mere af. Derfor blev de faglige netværk relanceret i efteråret 2022 med nyt design og bedre indhold, så hvert nyhedsbrev er skræddersyet til sin målgruppe – uanset om det er lærere i dansk, matematik eller naturfag, eller om det er en af de mindre medlemsgrupper.

De nye faglige netværk giver et samlet overblik på medlemmernes felt. Samtidig er medlemmerne selv med til at skabe netværkene ved at dele ideer, debat, ris og ros.

Netværkene til mindre medlemsgrupper er vigtige, fordi de leverer skræddersyet indhold til grupper som børnehaveklasseledere, PPR, fraktion 4 og lærerstuderende, som godt kan føle sig overset. Selvom målgrupperne er små – der er mellem 154 og 967 tilmeldte til de små netværk – er tilfredsheden høj og åbningsraterne imponerende.

I det hele taget er de relancerede faglige netværk kommet godt fra start med god respons, høje åbningsrater og engagerede brugere. Ved udgangen af 2023 skal nyhedsbrevene evalueres. Så hvis man læser med i de faglige netværk, må man endelig give lyd med ris og ros til redaktionen.

ØKONOMI

I 2019 besluttede DLF at bevilge Fagbladet Folkeskolen penge til at investere i at fremtidssikre forretningen. Det er nødvendigt i en tid, hvor annoncekronerne forsvinder på print, at finde nye indtægter digitalt.

Forretningsudviklingsprojektet forventes at udløbe ved udgangen af 2024, og indtil nu er det ikke lykkedes at skabe de nye indtægter digitalt, som er tabt på print. Derfor har Folkeskolen i 2023 sat gang i en kommerciel genstart. Et nyt hold og en ny strategi skal drive flere indtægter på digitale annoncer og jobannoncer, så Folkeskolens økonomi kan komme i balance. Selvom omlægningen i skrivende stund først lige er sat i gang, så er resultaterne allerede lovende. Folkeskolen koster cirka 180 kroner om året per medlem.

NY CHEFREDAKTØR OG DIREKTØR

I januar 2023 overtog Andreas Marckmann Andreassen dobbeltjobbet som chefredaktør og direktør for Fagbladet Folkeskolen efter Hanne Birgitte Jørgensen.

DANMARKS LÆRERFORENING • VANDKUNSTEN 12, 1467 KØBENHAVN

2023